NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY

VERICA TRSTENJAK

prednesené 11. septembra 2008 [1]

I — Úvod

1. Obe otázky, ktoré sa vnútroštátny súd pýta v prejednávanej veci, sa týkajú výkladu ustanovení nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [2], ktoré sa týkajú právomoci vo veci zmlúv uzavretých spotrebiteľmi alebo presnejšie, otázky, či právomoc súdov rozhodovať o uznaní nároku spotrebiteľa na vyplatenie výhry, ktorú mu spoločnosť zdanlivo prisľúbila, je určená na základe týchto ustanovení. V rámci výkladu Bruselského dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [3] [*neoficiálny preklad*] (ďalej len „Bruselský dohovor") [4], Súdny dvor už rozhodoval o právomoci súdov v prípade, keď spotrebiteľ podal proti predávajúcemu usadenému v inom členskom štáte žiadosť o vyplatenie zdanlivo prisľúbenej výhry. V rámci nariadenia č. 44/2001 však o tejto otázke nerozhodol. [5]

2. V dôsledku toho vzniká v tejto veci pri výklade otázka kontinuity medzi Bruselským dohovorom a nariadením č. 44/2001. Toto posledné menované nariadenie bolo prijaté z dôvodu napĺňania cieľa voľného pohybu súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, a 1. marca 2002 nahradilo Bruselský dohovor vo vzťahoch medzi člen-

1 — Jazyk prednesu: slovinčina.

2 — Ú. v. ES L 12, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42.

3 — Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32, zmenený a doplnený Dohovorom z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (Ú. v. ES L 304, s. 1 a — zmenené a doplnené znenie — s. 77), Dohovorom z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky (Ú. v. ES L 388, s. 1), Dohovorom z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky (Ú. v. ES L 285, s. 1), ako aj Dohovorom z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva (Ú. v. ES C 15, 1997, s. 1).

4 — Rozsudky z 11. júla 2002, Gabriel, C-96/00, Zb. s. I-6367, a z 20. januára 2005, Engler, C-27/02, Zb. s. I-481.

5 — Vo veci Kapferer (rozsudok zo 16. marca 2006, C-234/04, Zb. s. I-2585) bola jedna z prejudiciálnych otázok, predložená len subsidiárne, z každého hľadiska totožná s otázkou predloženou v tejto veci. Keďže v tejto veci Súdny dvor odpovedal na prvú predloženú prejudiciálnu otázku týkajúcu sa povinnosti opätovne preskúmať súdne rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť, ale je v rozpore s právom Spoločenstva, záporne, neodpovedal na otázku predloženú len subsidiárne, týkajúcu sa právomoci rozhodovať o žiadosti o údajne sľúbenú odmenu (bod 25 rozsudku).

skými štátmi, s výnimkou Dánskeho kráľovstva. [6] Po nadobudnutí účinnosti nariadenia č. 44/2001 tiež nadobudla význam otázka, či sa toto nariadenie a Bruselský dohovor má vykladať rovnakým spôsobom z každého hľadiska, alebo či na základe výkladu možno medzi nimi rozlišovať.

3. Obe prejudiciálne otázky vznikajú v spore medzi pani Renate Ilsinger, rakúskou štátnou príslušníčkou s bydliskom v Rakúsku, a spoločnosťou zaoberajúcou sa predajom na dobierku Schlank & Schick GmbH (ďalej len „spoločnosť Schlank & Schick“) so sídlom v Aachene (Nemecko) v rámci žaloby smerujúcej k dosiahnutiu odovzdania výhry, ktorú spoločnosť Schlank & Schick pani Ilsinger zdanlivo sľúbila.

6 — V súlade s článkami 1 a 2 protokolu o postavení Dánska, pripojeného k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva (Ú. v. EÚ C 321 E, 2006, s. 201) sa Dánsko nepodieľa na prijatí navrhovaných opatrení patriacich pod hlavu IV Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva Radou Európskej únie. Žiadne z ustanovení Hlavy IV, žiadne opatrenie prijaté podľa tejto hlavy, žiadne ustanovenie akejkoľvek medzinárodnej dohody uzatvorenej Spoločenstvom podľa tejto hlavy a žiadne rozhodnutie Súdneho dvora o výklade akéhokoľvek ustanovenia alebo opatrenia nebude záväzné alebo uplatniteľné pre Dánsko. V dôsledku toho z odôvodnenia č. 21 nariadenia č. 44/2001 vyplýva, že Dánske kráľovstvo sa nepodieľalo na prijatí tohto nariadenia, a preto ním nie je viazané a nie je povinné ho ani uplatňovať. Z odôvodnenia č. 22 tohto istého nariadenia vyplýva, že Bruselský dohovor sa bude naďalej uplatňovať vo vzťahoch medzi Dánskym kráľovstvom a členskými štátmi viazanými nariadením č. 44/2001.

II — Právny rámec

A — *Právo Spoločenstva*

4. Podľa odôvodnenia č. 13 nariadenia č. 44/2001:

„V oblasti poistenia, spotrebiteľských zmlúv a pracovnoprávnych vzťahov by slabší účastník mal byť chránený normami právomoci, ktoré lepšie chránia [jeho] záujmy než všeobecné normy právomoci.“

5. Podľa odôvodnenia č. 19 nariadenia č. 44/2001:

„Treba zaručiť kontinuitu medzi Bruselským dohovorom a týmto nariadením a musia sa určiť prechodné ustanovenia na tento účel. Rovnaká potreba kontinuity sa týka aj výkladu Bruselského dohovoru Súdnym dvorom Európskych spoločenstiev a Protokol z roku 1971… by sa mal naďalej uplatniť na konania začaté pred nadobudnutím účinnosti… nariadenia.“

6. V súlade s článkom 2 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, ktorý figuruje v oddiele „Všeobecné ustanovenia“:

„Ak nie je v… nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“

7. V súlade s článkom 5 bodom 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001, ktorý figuruje v oddiele „Osobitná právomoc“:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte:

1. a) v zmluvných veciach na súde podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby;

…“

8. V súlade s článkom 15 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, ktorý figuruje v oddiele „Právomoc vo veciach spotrebiteľských zmlúv“:

„Vo veciach týkajúcich sa zmluvy uzavretej spotrebiteľom na účely, ktoré nie je možné považovať za súčasť jeho podnikania alebo povolania, sa právomoc určí podľa tohto oddielu, pričom nie sú dotknuté ustanovenia článku 4 a článku 5 bod 5, ak ide:

a) o zmluvu o predaji tovaru na splátky alebo;

b) o zmluvu o úvere splatnom v splátkach alebo zmluvu o akejkoľvek inej forme úveru, ktorým sa má financovať predaj tovaru, alebo

c) vo všetkých ostatných prípadoch o zmluvu uzavretú s účastníkom, ktorý obchoduje alebo podniká v členskom štáte bydliska spotrebiteľa alebo akýmkoľvek spôsobom smeruje takéto činnosti do tohto členského štátu alebo do viacerých štátov vrátane tohto členského štátu, a zmluva spadá do rozsahu týchto činností.“

9. Článok 16 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 stanovuje:

„Spotrebiteľ môže žalovať druhého účastníka zmluvy buď na súdoch členského štátu, v ktorom má tento účastník bydlisko, alebo na súdoch podľa miesta bydliska spotrebiteľa.“

B — *Bruselský dohovor*

10. Článok 13 prvý odsek Bruselského dohovoru stanovuje:

„Vo veciach týkajúcich sa zmluvy uzavretej osobou na účel, ktorý nemožno považovať za súčasť jej podnikania alebo povolania, ďalej len ‚spotrebiteľom‘, sa právomoc určí podľa tohto oddielu, pričom nie sú dotknuté ustanovenia článku 4 a článku 5 bodu 5, ak ide:

1. o zmluvu o predaji tovaru na splátky alebo

2. o zmluvu o úvere splatnom v splátkach alebo zmluvu o akejkoľvek inej forme úveru, ktorým sa má financovať predaj tovaru, alebo

3. o inú zmluvu o dodávke tovaru alebo služieb a:

a) v štáte bydliska spotrebiteľa predchádzala uzavretiu zmluvy jemu určená osobitná ponuka alebo reklama

a

b) spotrebiteľ podnikol v tomto štáte kroky potrebné na uzavretie zmluvy.“ [*neoficiálny preklad*]

C — *Rakúske právo*

11. § 5j rakúskeho zákona o ochrane spotrebiteľov (Konsumentenschutzgesetz)[7] stanovuje:

„Podnikatelia, ktorí zašlú určitým spotrebiteľom prísľub výhry alebo iné porovnateľné oznámenia, a vyvolajú prostredníctvom formy týchto zásielok dojem, že spotrebiteľ vyhral určitú cenu, musia túto cenu spotrebiteľovi poskytnúť; túto cenu si možno nárokovať aj súdnou cestou.“

III — Skutkový stav, hlavné konanie a prejudiciálne otázky

12. Pani Ilsinger, rakúska štátna príslušníčka s bydliskom v Rakúsku, dostala v auguste 2002 obálku od spoločnosti vykonávajúcej predaj na dobierku Schlank & Schick GmbH, so sídlom v Aachene (Nemecko). Obálka, na ktorej boli uvedené nápisy „dôležite podklady“, „prosíme bezodkladne otvoriť“ a „osobné“, obsahovala oznámenie, ktoré bolo adresované na jej meno, podľa ktorého získala výhru 20 000 eur. Z tohto oznámenia vyplývalo, že pani Ilsinger je výherkyňou, „ak

7 — Spolkový zákon z 8. marca 1979, ktorým sa prijímajú ustanovenia na účely ochrany spotrebiteľov, v znení zmien a doplnkov [Bundesgesetz vom 8. März 1979, mit dem Bestimmungen zum Schutz der Verbraucher getroffen werden (Konsumentenschutzgesetz — KSchG), BGBl. 140/1979].

má identifikačné číslo, ktoré ju oprávňuje na výhru," a ak na certifikát o vyžiadaní výhry nalepí kupón opatrený identifikačným číslom a do siedmich dní ho odošle spoločnosti Schlank & Schick. Z oznámenia o výhre tiež vyplýva, že nárok na výhru sa neviaže na objednanie tovaru. Pani Ilsinger nalepila kupón opatrený identifikačným číslom na certifikát o vyžiadaní výhry a vrátila ho spoločnosti Schlank & Schick.

13. Keďže zo strany uvedenej spoločnosti jej nebola vyplatená výhra, pani Ilsinger v decembri 2005 podala na Landesgericht St. Pölten, miestne príslušný súd podľa jej bydliska, žalobu proti spoločnosti na základe § 5j rakúskeho zákona o ochrane spotrebiteľov v spojení s článkom 16 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, na účely dosiahnutia odovzdania výhry. V rámci tohto konania sa spoločnosť Schlank & Schick dovolávala nedostatku právomoci rakúskeho súdu. Uznesením z 15. júna 2004 Landesgericht St. Pölten zamietol námietku nedostatku právomoci a zároveň zamietol žalobu žalobkyne vo veci samej.

14. Obaja účastníci konania vo veci samej podali odvolanie proti rozsudku Landesgericht St. Pölten na vnútroštátny súd Oberlandesgericht Wien. Tento posledný menovaný súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania tvrdí, že v judikatúre týkajúcej sa článku 13 prvého odseku Bruselského dohovoru Súdny dvor už rozhodol, že podmienkou uplatňovania tohto článku je skutočné uzavretie zmluvy o predaji hnuteľných vecí alebo poskytnutí služieb. V porovnaní s článkom 13 prvým odsekom Bruselského dohovoru článok 15 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 je podľa vnútroštátneho súdu koncipovaný širšie; tento súd sa teda pýta, či výklad, ktorý podal Súdny dvor k článku 13 prvému odseku Bruselského dohovoru, platí aj pre tento článok 15. Vnútroštátny súd takisto uvádza, že rakúske súdy nemôžu mať právomoc podľa článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001, aj keď toto posledné menované ustanovenie nevyžaduje uzavretie zmluvy, pretože tak podľa rakúskeho práva, ako aj podľa nemeckého práva trvalé bydlisko dlžníka, teda Nemecko, predstavuje miesto plnenia peňažných dlhov.

15. Z údajov o skutkových okolnostiach poskytnutých vnútroštátnym súdom jednoznačne nevyplýva, či odoslaním certifikátu o vyžiadaní výhry pani Ilsinger podala aj objednávku na skúšku. Pani Ilsinger tvrdí, že ju podala, ale spoločnosť Schlank & Schick toto tvrdenie popiera a tvrdí, že neprijala žiadnu objednávku od pani Ilsinger. Vnútroštátny súd upresňuje, že v odôvodnení uznesenia, ktorým zamietol námietku nedostatku

právomoci a zároveň zamietol nárok pani Ilsinger, Landesgericht St. Pölten uviedol, že výhra nebola podmienená objednávkou tovaru, a že v tomto ohľade nebolo dôležité, či pani Ilsinger podala objednávku na skúšku vyžiadaním si výhry.

16. Za týchto okolností vnútroštátny súd rozhodol uznesením z 29. marca 2006 prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru podľa článku 68 ES a 234 ES návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto dvoch otázkach:

„1. S ohľadom na nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach predstavuje nárok priznaný spotrebiteľom v § 5j rakúskeho zákona o ochrane spotrebiteľov [Konsumentenschutzgesetz, ďalej len ‚KSchG'], uverejneného v BGBl. 1979/140, v znení vyplývajúcom z článku I, ods. 2 rakúskeho zákona o zmluvách na diaľku [Fernabstatz-Gesetz], zverejneného v BGBl. I 1999/185, domáhať sa súdnou cestou zdanlivo vyhranej ceny od podnikateľov, keď tí posielajú (alebo posielali) prísľuby výhry alebo iné podobné oznámenia určitým spotrebiteľom a prostredníctvom formy týchto zásielok vyvolávajú (vyvolávali) dojem, že spotrebiteľ vyhral určitú cenu, bez toho, že by vyžiadanie ceny bolo závislé od objednávky tovaru alebo aspoň od objednávky na skúšku a ani žiadny tovar nebol objednaný, avšak príjemca oznámenia žiadal výhru, zmluvný alebo rovnocenný nárok v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia (ES) č. 44/2001?

V prípade zápornej odpovede na prvú otázku:

2. Ide o nárok v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia… č. 44/2001, keď nárok na výplatu výhry nebol síce závislý od objednávky tovaru, príjemca oznámenia však tovar objednal?“

IV — Konanie pred Súdnym dvorom

17. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol Súdnemu dvoru doručený 7. apríla 2006. V priebehu písomnej časti konania predložili písomné pripomienky rakúska, česká, španielska, talianska a slovinská vláda, ako aj Komisia Európskych spoločenstiev. Na pojednávaní 3. júla 2008 správca konkurznej podstaty spoločnosti Schlank & Schick a rakúska, česká, španielska vláda, ako aj Komisia predniesli ústne pripomienky a odpovedali na otázky Súdneho dvora.

V — Tvrdenia účastníkov konania

A — *Prvá prejudiciálna otázka*

18. Pokiaľ ide o prvú otázku, tvrdenia účastníkov konania môžeme rozdeliť do dvoch hlavných skupín. Na jednej strane sú účastníci konania, ktorí tvrdia, že právo podať žalobu, ktoré spotrebiteľom vyplýva z § 5j rakúskeho zákona o ochrane spotrebiteľov, nie je právo viazané na zmluvu v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001. Na druhej strane sú účastníci konania, ktorí sa domnievajú, že právo podať žalobu, ktoré spotrebiteľom vyplýva z rakúskeho zákona, je právo viazané na zmluvu na základe nariadenia č. 44/2001. Vo svojich písomných pripomienkach Komisia obhajovala prvé stanovisko, ale na pojednávaní potvrdila, že podľa nej je prípustné aj druhé stanovisko.

19. Podľa názoru Komisie vyjadreného v jej písomných pripomienkach, slovinskej vlády a správcu spoločnosti Schlank & Schick je potrebné vykladať článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 rovnakým spôsobom ako článok 13 prvý odsek bod 3 Bruselského dohovoru, aj keď ich znenia nie sú úplne totožné.

20. Vo svojich písomných pripomienkach Komisia a slovinská vláda spoločne uvádzajú, že to vyplýva už zo samotného znenia článku 15 nariadenia č. 44/2001, pretože, tak úvodná veta jeho odseku 1, ako aj bod c) tohto odseku sa vzťahujú len na prípady, v ktorých spotrebiteľ *uzatvára* zmluvu s druhou zmluvou stranou. Je pravda, že článok 13 prvý odsek bod 3 Bruselského dohovoru sa vzťahuje len na zmluvy, ktorých predmetom je poskytnutie služieb alebo dodávka tovarov, zatiaľ čo článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa uplatňuje „*vo všetkých ostatných prípadoch* na zmluvu uzavretú s účastníkom, ktorý obchoduje alebo podniká“. V ďalších prípadoch uvedených v článku 15 ods. 1 písm. c) tohto nariadenia musela byť zmluva *uzavretá* medzi spotrebiteľom a druhou zmluvnou stranou. Vo svojich písomných

pripomienkach sa Komisia, ako aj slovinská vláda odvolávajú na stanovisko, ktoré zastával generálny advokát Tizzano, pokiaľ ide o túto otázku, vo svojich návrhoch vo veci Kapferer [8], v bode 54, v ktorom uviedol, že zmeny zavedené v článku 15 nariadenia č. 44/2001 sa týkali výlučne rozsahu vecnej pôsobnosti ustanovení vo veci spotrebiteľských zmlúv a že sa v ničom nedotkli požiadavky uzavretia zmluvy.

21. Správca konkurznej podstaty spoločnosti Schlank & Schick tiež na pojednávaní vyhlásil, že sa pripája k stanovisku generálneho advokáta Tizzana, vyjadrenému v jeho návrhoch vo veci Kapferer. Pripomenul, že v porovnaní s článkom 13 prvým odsekom bodom 3 Bruselského dohovoru bolo znenie článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 zmenené a doplnené tak, aby boli do pôsobnosti tohto ustanovenia zahrnuté aj zmluvy uzavreté prostredníctvom Internetu. Podľa neho sa tento článok nariadenia týka výlučne synalagmatických zmlúv, v rámci ktorých preberajú záväzky obe zmluvné strany. Pripomenul, že ak by spotrebiteľovi nevznikol žiaden záväzok, nebolo by potrebné, aby mal možnosť podať žalobu v členskom štáte, v ktorom má bydlisko.

8 — Návrhy z 10. novembra 2005 (rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 5).

22. Naopak, rakúska, španielska, talianska a česká vláda sa domnievajú, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 je potrebné vykladať odchylne od článku 13 prvého odseku bodu 3 Bruselského dohovoru, pričom aj Komisia na pojednávaní vyhlásila, že podľa nej by bol prípustný aj iný výklad tohto článku nariadenia.

23. Rakúska vláda uvádza, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 je formulovaný širšie ako článok 13 prvý odsek bod 3 Bruselského dohovoru. Domnieva sa, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa už neobmedzuje len na typy daných zmlúv, ale naopak, uplatňuje sa na všetky typy zmlúv uzavretých spotrebiteľmi „vo všetkých ostatných prípadoch“. Jednostranný prísľub výhry, ktorý prijíma spotrebiteľ, je práve týmto ďalším prípadom, ktorý zakladá zmluvný vzťah, v ktorom spotrebiteľ nemá záväzok. Na podporu tohto stanoviska sa rakúska vláda dovoláva tvrdenia, podľa

ktorého úvodná veta článku 15 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 je formulovaná podľa modelu článku 5 ods. 1 tohto istého nariadenia, čo svedčí o širšej pôsobnosti článku 15 ods. 1 nariadenia č. 44/2001.

24. Česká vláda sa obdobným spôsobom domnieva, že jednostranný prísľub výhry treba chápať ako ponuku, a vyžiadanie si tejto výhry ako prijatie tejto ponuky. Takto vzniká podľa názoru českej vlády vzťah zmluvnej povahy, ktorý je možné kvalifikovať ako uzavretie zmluvy.

25. Obdobne talianska vláda zastáva názor, podľa ktorého prísľub výhry, ktorý pani Ilsinger prijala vrátením certifikátu o vyžiadaní výhry spoločnosti Schlank & Schick s nalepeným kupónom, predstavuje spotrebiteľskú zmluvu v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001. Podľa talianskej vlády môže ísť o uzavretie zmluvy v zmysle tohto článku aj vtedy, ak je zmluvou viazaná len jedna zmluvná strana.

26. Na podporu svojich pripomienok sa španielska vláda dovoláva štyroch tvrdení. V prvom rade je potrebné pripomenúť, že znenie článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa odchyľuje od znenia článku 13 prvého odseku bodu 3 Bruselského dohovoru. V druhom rade uvádza, že jedine odchylný výklad článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 môže zaručiť vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľa, ktorý je slabšou zmluvnou stranou. V treťom rade je podľa španielskej vlády potrebné prihliadať na vzťah medzi právomocou súdov a hmotným právom, ktoré tieto súdy uplatňujú. Ochrana spotrebiteľa vyžaduje zaručiť, aby sa naň vzťahovali ustanovenia členského štátu, v ktorom má bydlisko. Nakoniec sa španielska vláda domnieva, že uplatňovanie článku 15 nariadenia č. 44/2001 nie vždy vedie k stanoveniu právomoci súdu v mieste bydliska spotrebiteľa.

27. Komisia však na pojednávaní uviedla, že s ohľadom na požiadavku vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov by bola pre ňu takisto prípustná argumentácia, podľa ktorej

v prípade prísľubu výhry určeného spotrebiteľovi a jeho prijatia dochádza k uzavretiu zmluvy spotrebiteľom, a teda právomoc je stanovená na základe článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001. Pripomenula, že v posledných rokoch sa značne rozšírila prax zasielania prísľubov výhry spotrebiteľom a že mnohé spoločnosti preložili svoje sídlo do iných členských štátov, aby sa tak vyhli prípadným žalobám podaným spotrebiteľmi, ktorí nechceli podávať žaloby na súd v inom členskom štáte. Takisto uviedla, že tento názor nie je v rozpore s názorom, ktorý predniesol generálny advokát Tizzano vo veci Kapferer; v tej veci totiž nebola uzavretá spotrebiteľská zmluva, pretože spotrebiteľ neprijal podmienky stanovené v prísľube výhry, pretože nepodal objednávku na skúšku bez záväzku, na ktorú sa viazalo získanie výhry.

Komisia, slovinská a česká vláda uvádzajú, že po vydaní rozsudku vo veci Gabriel [9] Súdny dvor rozhodol, že právomoc rozhodovať v spore týkajúcom sa prísľubu peňažnej výhry sa musí posudzovať podľa rovnakých pravidiel ako právomoc týkajúca sa sporu súvisiaceho so zmluvou o predaji tovaru, ktorý si objednal spotrebiteľ u predávajúceho, ktorý prisľúbil výhru. Podľa talianskej vlády medzi prísľubom výhry a objednávkou tovaru existuje nerozlučná väzba, pretože spotrebiteľ si objednal tovar z dôvodu prísľubu výhry, ktorej hodnota značne presahuje hodnotu objednaného tovaru. Okrem toho španielska a talianska vláda uvádzajú, že v rozsudku Besix [10] Súdny dvor rozhodol, že je potrebné zabrániť situácii, v ktorej sú na rozhodovanie sporov týkajúcich sa jedného právneho vzťahu alebo niekoľkých navzájom úzko prepojených právnych vzťahov oprávnené viaceré súdy. S ohľadom na subsidiárnu povahu druhej prejudiciálnej otázky rakúska vláda nedáva na túto otázku žiadnu osobitnú odpoveď.

B — *Druhá prejudiciálna otázka*

28. Pokiaľ ide o druhú prejudiciálnu otázku, účastníci konania s výnimkou správcu konkurznej podstaty spoločnosti Schlank & Schick sa zhodujú v tom, že Súdny dvor by mal na túto otázku odpovedať kladne.

29. Správca konkurznej podstaty spoločnosti Schlank & Schick vyjadril na pojednávaní názor, podľa ktorého, ak si spotrebiteľ

9 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 4.
10 — Rozsudok z 19. februára 2002, C-256/00, Zb. s. I-1699.

objednal tovar, aj keď objednanie takého tovaru nebolo podmienkou získania výhry, právomoc súdu nemôže byť stanovená podľa miesta bydliska spotrebiteľa, pretože účelom ochrany spotrebiteľa nie je umožniť spotrebiteľovi obohatiť sa domáhaním sa výhry.

VI — Posúdenie generálnou advokátkou

A — *Úvod*

30. Svojimi dvoma prejudiciálnymi otázkami žiada vnútroštátny súd o výklad ustanovení nariadenia č. 44/2001, ktoré sa týkajú právomoci súdov vo veciach týkajúcich sa zmlúv uzavretých spotrebiteľmi. Ustanovenia o právomoci vo veciach zmlúv uzavretých spotrebiteľmi sa v zásade odchyľujú od všeobecnej zásady právomoci *actor sequitur forum rei*, vyjadrenej v článku 2 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, a podľa ktorej osoby s bydliskom na území členského štátu sú bez ohľadu štátnu príslušnosť žalované na súdoch tohto členského štátu. Ako vyplýva z odôvodnenia č. 13 tohto nariadenia, keďže je spotrebiteľ najslabším účastníkom spotrebiteľských zmlúv, musí byť chránený pravidlami právomoci, ktoré sú pre jeho záujmy priaznivejšie ako všeobecné pravidlá. Pri výklade osobitných pravidiel právomoci je potrebné prihliadať na to, aby tieto pravidlá viedli k striktnému výkladu, ktorý nepresiahne rámec prípadov, ktoré výslovne predpokladá nariadenie č. 44/2001. [11]

31. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že právo podať žalobu, na základe ktorého sa môže spotrebiteľ na súde domáhať od spoločnosti prevádzkujúcej predaj na dobierku so sídlom v inom členskom štáte odovzdania výhry, ktorú údajne vyhral, je právom viazaným na zmluvu v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 bez toho, aby udelenie ceny záviselo od objednávky tovaru a bez toho, aby si spotrebiteľ objednal tovar. Svojou druhou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či je právo spotrebiteľa domáhať sa odovzdania výhry viazané na zmluvu v zmysle tohto článku, ak právo na výhru nie je podmienené objednávku tovaru, ale ak si spotrebiteľ napriek tomu tovar objednal.

11 — Napríklad rozsudky z 13. júla 2006, Reisch Montage, C-103/05, Zb. s. I-6827, bod 23; z 11. októbra 2007, Freeport, C-98/06, Zb. s. I-8319, bod 35, a z 22. mája 2008, Glaxosmithkline a Laboratoires Glaxosmithkline, C-462/06, Zb. s. I-3965, bod 28. V rámci Bruselského dohovoru pozri napríklad rozsudky z 3. júla 1997, Benincasa, C-269/95, Zb. s. I-3767, bod 13; z 27. apríla 1999, Mietz, C-99/96, Zb. s. I-2277, bod 27; Engler, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 43, a z 20. januára 2005, Gruber, C-464/01, Zb. s. I-439, bod 32.

32. Pokiaľ ide o skutkový stav, je potrebné upresniť, že z uznesenia vnútroštátneho súdu jasne nevyplýva, či si pani Ilsinger skutočne u spoločnosti Schlank & Schick objednala tovar. Podľa vnútroštátneho súdu prvostupňový súd svoje rozhodnutie založil na skutočnosti, že právo na výhru sa neviaže na objednávku tovaru, a že nepovažoval za podstatné zistiť, či si pani Ilsinger objednala u tejto spoločnosti tovar. V dôsledku toho vnútroštátny súd predkladá prejudiciálnu otázku tak pre prípad, že by si spotrebiteľ objednal tovar, ako aj pre prípad, že by si ho neobjednal.

B — *Prvá prejudiciálna otázka*

33. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či právo podať žalobu založené na § 5j rakúskeho zákona o ochrane spotrebiteľov je právo viazané na zmluvu v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001. Vzhľadom na to, že v rámci prejudiciálnych otázok sa Súdny dvor obmedzuje na výklad ustanovení práva Spoločenstva, aby poskytol vnútroštátnemu súdu usmernenie, ktorého sa má pridŕžať pri rozhodovaní vo veci samej [12], je potrebné prepracovať znenie prvej prejudiciálnej otázky tak, aby znela takto:

Má sa článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že právo podať žalobu, ktorým sa spotrebitelia môžu na základe práva členského štátu, v ktorom majú bydlisko, domáhať na súde od podnikov so sídlom v inom členskom štáte zdanlivo vyhranej ceny, ak tieto podniky zasielajú určitému spotrebiteľovi prísľub výhry alebo iné podobné oznámenia, ak je znenie týchto zásielok spôsobilé vyvolať dojem, že spotrebiteľ vyhral cenu bez toho, aby udelenie ceny záviselo od objednávky tovaru alebo objednávky na skúšku, a ak nebola podaná objednávka, ale ak príjemca zásielky žiada udelenie ceny, je právom viazaným na zmluvu v zmysle tohto článku uvedeného nariadenia?

34. Nato, aby mohla byť právomoc stanovená na základe článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia

12 — Napríklad rozsudky z 3. októbra 2000, Corsten, C-58/98, Zb. s. I-7919, bod 24, a z 22. januára 2002, Canal Satélite Digital, C-390/99, Zb. s. I-607, bod 24.

č. 44/2001, musia byť splnené tri podmienky. [13] Po prvé spotrebiteľ musí byť jednotlivcom, ktorý nevykonáva podnikateľskú činnosť, po druhé právo podať žalobu sa musí viazať na spotrebiteľskú zmluvu uzavretú medzi spotrebiteľom a osobou, ktorá vykonáva obchodnú alebo podnikateľskú činnosť, a po tretie osoba, ktorá vykonáva obchodnú alebo podnikateľskú činnosť, ju musí vykonávať v členskom štáte, na ktorého území má spotrebiteľ bydlisko, alebo akýmikoľvek prostriedkami smerovať túto činnosť do členského štátu alebo viacerých štátov vrátane tohto členského štátu, a zmluva musí patriť do rámca tejto činnosti.

35. Prvá a tretia podmienka sú v tejto veci splnené. Pani Ilsinger má nepopierateľne postavenie spotrebiteľa v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001, v tomto právnom vzťahu vystupuje ako jednotlivec, ktorý nevykonáva podnikateľskú činnosť. Obdobne, spoločnosť Schlank & Schick vykonáva obchodnú činnosť, ktorú smeruje prostredníctvom predaja na dobierku do členského štátu, v ktorom má pani Ilsinger bydlisko. Okrem toho sa môžeme domnievať, že prísľub výhry daný spotrebiteľovi patrí do rámca tejto činnosti, pretože týmto prísľubom chce spoločnosť Schlank & Schick podnietiť spotrebiteľa ku kúpe tovaru. Ale druhá podmienka, a to či sa právo podať žalobu viaže na spotrebiteľskú zmluvu uzavretú medzi pani Ilsinger a spoločnosťou Schlank & Schick, je v tejto veci sporná. Ustanovenie súdu oprávneného rozhodovať o práve podať žalobu, ktorou sa spotrebiteľ domáha odovzdania zdanlivo sľúbenej výhry, sa viaže na rozhodnutie o otázke, či v prejednávanej veci prísľub výhry daný spotrebiteľovi vedie k uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy.

36. Pokiaľ ide o otázku právomoci rozhodovať o práve na odovzdanie výhry zdanlivo sľúbenej spotrebiteľovi, Súdny dvor rozhodol len v kontexte Bruselského dohovoru, ale zatiaľ sa nezaoberal touto otázkou v rámci

13 — Pokiaľ ide o tri podmienky uplatňovania článku 13 prvého odseku bodu 3 Bruselského dohovoru, pozri analogicky rozsudky už citované v poznámke pod čiarou 4, Gabriel, body 38 až 40, a 47 až 51, a Engler, bod 34.

nariadenia č. 44/2001. [14] Pri výklade článku 13 prvého odseku bodu 3 Bruselského dohovoru Súdny dvor už odpovedal vo svojej judikatúre, a to vo veci Engler [15], na otázku totožnú s prvou prejudiciálnou otázkou predloženou v prejednávanej veci. Vo veci Engler Súdny dvor rozhodol, že tento článok Bruselského dohovoru sa neuplatňuje v prípade, keď predávajúci zaslal spotrebiteľovi zásielku, v ktorej mu sľúbil výhru, a keď sa spotrebiteľ domáhal odovzdania tejto výhry bez toho, aby uzavrel s predávajúcim zmluvu o dodávke tovaru alebo služieb. V tejto veci Súdny dvor uviedol, že v tomto prípade „však medzi spotrebiteľom a predajcom podnikateľom nedošlo k uzavretiu zmluvy, ktorá by sa týkala jedného z osobitných predmetov uvedených v tomto ustanovení a v rámci ktorej by strany prevzali synalagmatické záväzky“ [16]. Podľa Súdneho dvora toto zistenie nemôže byť vyvrátené ani cieľom tohto ustanovenia, teda ochranou spotrebiteľa považovaného za slabšieho účastníka, ani okolnosťou, že predávajúci poslal zásielku spotrebiteľovi na účely objednávky na skúšku, ktorou ho chcel podnietiť k podaniu objednávky na tovar. [17]

37. V dôsledku toho je vo veci Ilsinger potrebné preskúmať podstatu toho, či musí byť zaručená kontinuita medzi týmito dvoma právnymi aktmi, a teda či sa má článok 15 ods.1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 vykladať rovnako ako článok 13 prvý odsek bod 3 Bruselského dohovoru alebo či — s ohľadom na čiastočne odchylné znenie — sa musí tento článok vykladať inak. V tejto súvislosti by som chcela uviesť, že pri výklade nariadenia č. 44/2001, ktoré nahradilo Bruselský dohovor od 1. marca 2002 [18], je potrebné vo všeobecnosti vychádzať zo zásady kontinuity. Ako vyplýva z odôvodnenia č. 19 nariadenia č. 44/2001, je potrebné zabezpečiť kontinuitu medzi Bruselským dohovorom a uvedeným nariadením, a táto kontinuita platí aj vtedy, keď ide o výklad, ktorý Súdny dvor podal v súvislosti s Bruselským dohovorom. Vo

14 — Odborná literatúra už neprináša jasnú odpoveď na túto otázku. STAUDINGER, A. in: RAUSCHER, T. (ed.): *Europäisches Zivilprozeßrecht — Kommentar.* 2.vydanie, Sellier, European Law Publishers, München, 2006, s. 284, bod 9, má pochybnosti, čo sa týka skutočnosti, či možno na článok 15 nariadenia č. 44/2001 použiť judikatúru týkajúcu sa Bruselského dohovoru, pretože znenie tohto článku je podobné zneniu článku 5 bodu 1 písm. a) tohto nariadenia. GEIMER, R. in: GEIMER, R., SCHÜTZE, R. A.: *Europäisches Zivilverfahrensrecht — Kommentar zur EuGVVO, EuEheVO, EuZustellungsVO, zum Lugano-Übereinkommen und zum nationalen Kompetenz- und Anerkennungsrecht.* Beck, München, 2004, s. 275, bod 17, uvádza, že prísľuby výhry určite spadajú pod článok 15 nariadenia č. 44/2001, ale v tomto ohľade cituje vec Gabriel, takže toto tvrdenie sa veľmi pravdepodobne týka právomoci vo veci prísľubu výhry v prípade, keď si spotrebiteľ objednal tovar.

15 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 4.

16 — Bod 36 rozsudku Engler, už citovaný v poznámke pod čiarou 4. V bode 40 Súdny dvor výslovne uviedol, že článok 13 Bruselského dohovoru „týka sa… jednoznačne ‚zmluvy uzavretej‘ spotrebiteľom ‚o dodávke tovaru alebo služieb‘“.

17 — Rozsudok Engler, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 39.

18 — Práve v roku 1999 predložila Komisia Rade návrh nariadenia, ale Rada vydala nariadenie v decembri 2000. Vo všeobecnosti o pôvode nariadenia č. 44/2001 a o porovnaní Bruselského dohovoru s týmto nariadením pozri v odbornej literatúre napríklad MICKLITZ, H.-W., ROTT, S.: Vergemeinschaftung des EuGVÜ in der Verordnung (EG) Nr. 44/2001. In: *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, č. 11/2001, s. 325 a nasl.; SCHOIBL, N. A.: Vom Brüsseler Übereinkommen zur Brüssel-I-VO: Neuerungen im Europäischen Zivilprozessrecht. *Juristische Blätter*, č. 3/2003, s. 150, a STORSKRUBB, E.: *Civil Procedure and EU Law — A Policy Area Uncovered.* Oxford University Press, New York, 2008, s. 132 a nasl.

svojej judikatúre sa Súdny dvor pridŕžal zásady kontinuity v rámci výkladu nariadenia č. 44/2001.[19] Z oprávnených dôvodov a z dôvodu podstatnej zmeny znenia nariadenia č. 44/2001 v porovnaní s Bruselským dohovorom sa Súdny dvor už odchýlil od tejto zásady a nariadenie vykladal odlišným spôsobom.[20] Vo veci Ilsinger je teda opodstatnené posúdiť, či odchylné znenie článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 v porovnaní s článkom 13 prvým odsekom bodom 3 Bruselského dohovoru v spojení s požiadavkou zaručenia vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov odôvodňuje odchylný výklad tohto článku nariadenia.

1. Uzavretie spotrebiteľskej zmluvy ako podmienka uplatňovania článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001

38. Na účely analýzy prvej prejudiciálnej otázky je predovšetkým potrebné vziať do úvahy, že znenie článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa odchyľuje od znenia článku 13 prvého odseku bodu 3 Bruselského dohovoru. V úvodných vetách článku 13 prvého odseku Bruselského dohovoru a článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa uvádza, že právomoc sa určí podľa tohto oddielu týkajúceho sa právomoci „ vo veciach týkajúcich sa zmluvy uzavretej spotrebiteľom…“ (podľa článku 13 prvého odseku bodu 3 Bruselského dohovoru, „vo veciach týkajúcich sa zmluvy uzavretej osobou na účel, ktorý nemožno považovať za

19 — Takže vo svojom rozsudku Reisch Montage (už citovanom v poznámke pod čiarou 11, body 22 až 25) sa napríklad Súdny dvor odvolával na účely výkladu nariadenia č. 44/2001 na judikatúru týkajúcu sa Bruselského dohovoru. Obdobne vo svojom rozsudku z 1. októbra 2002, Henkel (C-167/00, Zb. s. I-8111, bod 49), pripomenul, že ak nie je daný žiadny dôvod pre odchylný výklad článku 5 bodu 3 Bruselského dohovoru a článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001, z požiadavky súdržnosti vyplýva totožný výklad oboch ustanovení; Súdny dvor takisto uviedol, že dodržiavanie tejto zásady je ešte dôležitejšie, pretože nariadenie nahradilo Bruselský dohovor — s výnimkou pre Dánske kráľovstvo.

20 — Vo svojom rozsudku Glaxosmithkline a Laboratoires Glaxosmithkline (už citovanom v poznámke pod čiarou 11) Súdny dvor v bode 15 uviedol, že pravidlá právomoci vo veci individuálnych pracovných zmlúv, ktoré figurujú v nariadení č. 44/2001, sa značne odlišujú od pravidiel spadajúcich do tejto oblasti v rámci Bruselského dohovoru. V bode 24 tohto rozsudku vysvetlil, že takýto odchylný výklad takisto potvrdzujú prípravné práce k nariadeniu č. 44/2001. V dôsledku toho pri výklade nariadenia č. 44/2001 nedodržal zásadu kontinuity a tento text vykladal odchylne od Bruselského dohovoru.

súčasť jej podnikania alebo povolania, ďalej len ‚spotrebiteľom'"). Znenie písmena c) článku 15 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 je formulované širšie ako znenie článku 13 prvého odseku bodu 3 Bruselského dohovoru. Podľa tohto posledného menovaného ustanovenia sa právomoc určí podľa oddielu týkajúceho sa zmlúv uzavretých spotrebiteľmi, najmä ak ide „o inú zmluvu o dodávke tovaru alebo služieb". Článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 naproti tomu stanovuje, že právomoc sa určí podľa tohto oddielu, ak ide „vo všetkých ostatných prípadoch, o zmluvu uzavretú…" s inou zmluvnou stranou, ktorá vykonáva činnosť v členskom štáte bydliska spotrebiteľa, alebo ak smeruje svoju činnosť do tohto členského štátu. Zatiaľ čo článok 13 prvý odsek bod 3 Bruselského dohovoru sa obmedzuje len na zmluvy, ktorých predmetom je poskytnutie služieb alebo tovarov, článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa vzťahuje na všetky zmluvy uzavreté medzi spotrebiteľom a inou zmluvnou stranou za podmienok stanovených týmto článkom.

39. Ako vyplýva z odôvodnenia návrhu nariadenia č. 44/2001, znenie článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 bolo zmenené v porovnaní s článkom 13 prvým odsekom bodom 3 Bruselského dohovoru predovšetkým, aby boli do jeho pôsobnosti zahrnuté aj zmluvy uzavreté na Internete. [21] Práve z tohto dôvodu bol článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 zmenený tak, aby sa vzťahoval aj na prípady, v ktorých bola zmluva uzavretá s osobou, ktorá smeruje svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť do členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko. [22] Tento článok sa však uplatňuje aj vtedy, keď osoba vykonáva obchodnú alebo podnikateľskú činnosť v členskom štáte, v ktorom má

21 — Pozri odôvodnenie návrhu nariadenia Rady ES o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (KOM/1999/0348 v konečnom znení, s. 12 francúzskeho znenia odôvodnenia). V odbornej literatúre pozri napríklad SCHLOSSER, S.: *EU-Zivilprozessrecht, Kommentar zur EuGVVO, EuEheVO, AVAG, HZÜ, EuZVO, HBÜ, EuBVO*. 2. vydanie, Beck, München, 2003, s. 117, bod 8a, ktorý uvádza, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa vzťahuje na prípady, v ktorých spotrebiteľ podáva objednávku na interaktívnej internetovej stránke, ale nie na prípady, keď má len pasívny prístup na Internet. TIEFENTHALER, S. in: CZERNICH, D., KODEK, G. E., TIEFENTHALER, S.: *Europäisches Gerichtsstands- und Vollstreckungsrecht EuGVO und Lugano-Übereinkommen — Kurzkommentar*. 2. vydanie, LexisNexis ARD ORAC, Wien, 2003, s. 141, bod 25, vysvetľuje, že interaktívna internetová stránka umožňuje uzavretie zmluvy „kliknutím myšou". Všeobecne pozri tiež REICH, N., GAMBOGI, A. S.: Gerichtsstand bei internationalen Verbrauchervertragsstreitigkeiten im e-commerce. In: *Verbraucher und Recht*, n° 8/2001, s. 269 a nasl.; STADLER, A.: From the Brussels Convention to Regulation 44/2001: Cornerstones of a European law of civil procedure. In: *Common Market Law Review*, č. 6/2005, s. 1640 a nasl., a STORSKRUBB, E.: c. d., s. 139.

22 — Pre širšie podrobnosti týkajúce sa tejto podmienky pozri napríklad GEIMER, R.: c. d., s. 278, bod 35.

spotrebiteľ bydlisko. Za vyššie uvedených podmienok sa tento článok uplatňuje aj napríklad na to, čo je vhodné nazývať „zmluvy o obstaraní zájazdu“ [23], fiduciárne zmluvy [24] a iné zmluvy. [25]

40. Rozšírením znenia zákonodarca Spoločenstva podľa mňa nemal v úmysle obmedziť článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 len na synalagmatické zmluvy (*contractus bilaterales aequales*); jeho zámerom bolo naopak rozšíriť uplatňovanie tohto článku na všetky zmluvy uzavreté spotrebiteľmi. Na podporu tohto tvrdenia sa môžem dovolávať troch argumentov. Po prvé z článku 15 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 vyplýva, že spotrebiteľská zmluva je zmluva, ktorá je „uzavretá spotrebiteľom na účely, ktoré nie je možné považovať za súčasť jeho podnikania alebo povolania.“ Spotrebiteľské zmluvy sú teda vymedzené s ohľadom na zmluvné strany a nie s ohľadom na ich obsah alebo na záväzok zmluvných strán. Po druhé bod c) tohto článku výslovne stanovuje, že tento článok sa uplatňuje vo „všetkých ostatných prípadoch“, ak bola zmluva uzavretá v súlade s podmienkami vymenovanými v tomto bode. Ak by chcel zákonodarca Spoločenstva obmedziť tento bod len na synalagmatické zmluvy, použitím primeranej terminológie by dal najavo, že tento bod sa vzťahuje len na stanovené prípady. Pretože zákonodarca Spoločenstva použil v tomto nariadení všeobecný pojem zmluva, je opodstatnené sa domnievať, že pod tento pojem patria všetky typy zmlúv. [26] Po tretie, ak by sa uplatňovanie článku 15 ods. 1 písm. c) obmedzilo len na synalagmatické zmluvy, tým by sa vylúčilo uplatňovanie tohto článku na niektoré zmluvy, ktoré zaväzujú len jednu zmluvnú stranu, napríklad na zmluvu o ručení, ktorú uzatvára spotrebiteľ a na základe ktorej sa stáva ručiteľom za dlhy iného spotrebiteľa, [27] alebo na zmluvu o záruke uzavretú spotrebiteľom.

23 — Podľa článku 15 ods. 3 nariadenia č. 44/2001 sa oddiel týkajúci sa právomoci vo veciach zmlúv uzavretých spotrebiteľmi „neuplatní na prepravné zmluvy s výnimkou tých, ktorých predmetom je zabezpečenie dopravy a ubytovania za jednu cenu.“ Zmluvy o doprave sú teda v zásade vylúčené z určenia právomoci na základe oddielu uplatniteľného na zmluvy uzavreté spotrebiteľmi, okrem tzv. zmlúv „o obstaraní zájazdu“. To vyplýva aj z odôvodnenia návrhu nariadenia Rady (ES) o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (KOM/1999/0348 v konečnom znení, s. 13 francúzskeho znenia odôvodnenia). Obdobne RAUSCHER, T.: c. d., s. 283, bod 8.

24 — Obdobne RAUSCHER, T.: c. d., s. 283, bod 8.

25 — Napríklad na zmluvy „o time-share“, ak sú uzavreté spotrebiteľmi. Pozri odôvodnenie návrhu nariadenia Rady ES o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (KOM/1999/0348 v konečnom znení, s. 12 francúzskeho znenia odôvodnenia). Podľa článku 22 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 majú výlučnú právomoc v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, súdy členského štátu, v ktorom sa tento majetok nachádza. V návrhu nariadenia č. 44/2001 Komisia vysvetľuje, že článok 15 nariadenia sa uplatňuje na zmluvy o „time-share“ uzavreté spotrebiteľmi.

26 — Obdobne generálny advokát Tizzano v bode 35 svojich návrhov z 20. septembra 2001 vo veci Leitner (rozsudok z 12. marca 2002, C-168/00, Zb. s. I-2631) tvrdil, že keby chcel zákonodarca Spoločenstva rozlišovať medzi škodou, za ktorú by mal byť zodpovedný výrobca na základe smernice a škodou, ktorej úprava je ponechaná na voľnú úvahu členských štátov, tak by to bol výslovne urobil. Ak by zákonodarca naopak v smernici Spoločenstva použil všeobecný pojem škody, bolo by potrebné sa domnievať, že tento pojem pokrýva všetky typy škody.

27 — Takže pokiaľ ide o smernicu Rady 85/577/EHS z 20. decembra 1985 na ochranu spotrebiteľa pri zmluvách uzatváraných mimo prevádzkových priestorov (Ú. v. ES L 372, s. 31; Mim. vyd. 15/001, s. 262), Súdny dvor už rozhodol, že ručenie sa môže v zásade vzťahovať na spotrebiteľské zmluvy v zmysle tejto smernice. Pozri rozsudok zo 17. marca 1998, Dietzinger, C-45/96, Zb. s. I-1199, bod 20. V odbornej literatúre pozri STAUDINGER, A. c. d., s. 283, bod 8.

41. Pokiaľ ide o článok 13 prvý odsek bod 3 Bruselského dohovoru, Súdny dvor určite rozhodol, že tento článok sa bude uplatňovať, „ak sa žaloba zakladá na zmluve o dodávke tovaru alebo služieb uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom podnikateľom, ktorá spôsobila vznik recipročných a vzájomne previazaných povinností“. [28] V tejto súvislosti je potrebné prihliadať na skutočnosť, že tak zmluva o dodávke tovarov, ako aj zmluva o dodávke služieb, na ktoré sa obmedzuje článok 13 prvý odsek bod 3 Bruselského dohovoru, sú synalagmatickými zmluvami. Pri výklade toto článku teda Súdny dvor podľa mňa zmienkou o synalagmatickej povahe len vysvetlil *in abstracto* osobitosti zmlúv o dodávke tovarov a o poskytnutí služieb. V dôsledku toho si myslím, že nemôžem použiť na výklad článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 tvrdenie o synalagmatických zmluvách.

42. Ako uviedol generálny advokát Tizzano vo svojich návrhoch vo veci Kapferer, vo veci určenia právomoci rozhodovať o spotrebiteľských zmluvách je potrebné prihliadať na to, že článok 13 prvý odsek Bruselského dohovoru a článok 15 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 sa uplatňujú jedine vtedy, ak bola *uzavretá zmluva* medzi spotrebiteľom a podnikateľom. [29] Musím dať generálnemu advokátovi za pravdu, čo sa týka skutočnosti, že zmeny článku 15 nariadenia č. 44/2001 sa v ničom nedotkli požiadavky uzavretia zmluvy [30] ako podmienky uplatňovania tohto článku. Takže, ako uviedol generálny advokát, zmeny článku 15 nariadenia č. 44/2001 sa týkajú výlučne vecnej pôsobnosti ustanovení týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv, [31] čo znamená, že sa týkajú najväčšieho počtu spotrebiteľských zmlúv. V tejto veci sa generálny advokát určite prihovoril v prospech toho, aby bol na výklad článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 použitý výklad, ktorý podal Súdny dvor vo veci Engler k článku 13 prvému odseku bodu 3 Bruselského dohovoru, a uviedol, že vo veci Kapferer nebola uzavretá žiadna spotrebiteľská zmluva. Ako to Komisia správne uviedla na pojednávaní, žiadosť o výhru sa vo veci Kapferer viazala na objednávku tovaru [32], a s ohľadom na skutočnosť, že v tej veci nebolo možné s istotou rozhodnúť, či bol tovar objednaný, generálny advokát zastával názor, podľa ktorého nedošlo k uzavretiu zmluvy o dodávke tovaru.

28 — Rozsudok Engler, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 34.

29 — Návrhy už citované v poznámke pod čiarou 8, bod 52.

30 — Tamže, bod 54.

31 — Tamže.

32 — To vyplýva z bodu 9 rozsudku Kapferer, už citovaného v poznámke pod čiarou 5, a z bodu 11 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Tizzano v tejto istej veci, už citovaných v poznámke pod čiarou 8.

43. Z dôvodu požiadavky uzavretia zmluvy v rámci článku 15 nariadenia č. 44/2001 sa v tejto veci nemôžem opierať o tvrdenie, z ktorého vychádza rakúska vláda, podľa ktorého je potrebné vykladať článok 15 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 rovnako, ako jeho článok 5 bod 1 písm. a), [33] pretože úvodná veta článku 15 ods. 1 bola prepracovaná podľa modelu článku 5 bodu 1 písm. a). Na rozdiel od článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001 jeho článok 15 ods. 1 vyžaduje *uzavretie* zmluvy v každom prípade, čo je podstatným rozdielom medzi oboma článkami. Práve z tohto dôvodu je možné uplatňovať článok 5 bod 1 písm. a) tohto nariadenia aj vtedy, keď nebola uzavretá žiadna zmluva. [34] Okrem toho je potrebné upozorniť na skutočnosť, že z analýzy rôznych jazykových verzií oboch článkov tohto nariadenia vyplýva, že — bez ohľadu na požiadavku uzavretia zmluvy podľa článku 15 ods. 1 — je znenie oboch článkov formulované podobne len v niektorých jazykových verziách, zatiaľ čo vo väčšine jazykových verzií je článok 5 bod 1 písm. a) formulovaný všeobecnejšie ako článok 15 ods. 1. Oba už citované články sú v nemeckej a anglickej verzii [35] štylizované veľmi podobne, zatiaľ čo vo väčšine iných jazykových verzií je širší pojem — „zmluvné veci“ — použitý v článku 5 bode 1 písm. a), a v článku 15 ods. 1, pojem, ktorý hovorí o „zmluve uzavretej spotrebiteľom“. [36]

33 — Rakúska vláda sa všeobecne dovoláva článku 5 bodu 1, ale v tejto súvislosti cituje znenie písmen. a) tohto článku.

34 — Takže pokiaľ ide o Bruselský dohovor, pozri analogicky rozsudok Engler (už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 36 a jeho výrok), v ktorom spotrebiteľ neuzavrel s predávajúcim zmluvu v zmysle článku 13 prvého odseku bodu 3 tohto dohovoru a v ktorom bola právomoc určená na základe jeho článku 5 bodu 1.

2. Podmienky uzavretia spotrebiteľskej zmluvy

44. Z úvodnej vety článku 15 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 vyplýva, že spotrebiteľská zmluva v zmysle tohto nariadenia je zmluva, ktorá je „uzavretá spotrebiteľom na účely, ktoré nie je možné považovať za súčasť jeho

35 — Nemecká verzia hovorí v článku 5 bode 1 písm. a) o „ein Vertrag oder Ansprüche aus einem Vertrag“, a v článku 15 ods. 1 o „ein Vertrag oder Ansprüche aus einem Vertrag, den… der Verbraucher… geschlossen hat“. V anglickej verzii tohto nariadenia článok 5 bod 1 písm. a) hovorí o „matters relating to a contract“, a článok 15 ods. 1 o „matters relating to a contract concluded by… the consumer“.

36 — Takže napríklad francúzska verzia článku 5 bodu 1 písm. a) hovorí o „matière contractuelle“, ale francúzska verzia článku 15 ods. 1 hovorí o „en matière de contrat conclu par… le consommateur“; talianska verzia článku 5 bodu 1 písm. a) hovorí o „materia contrattuale“, ale talianska verzia článku 15 ods. 1 hovorí o „materia di contratti conclusi da… il consumatore“; v španielskej verzii článok 5 bod 1 písm. a) hovorí o „materia contractual“, ale španielska verzia článku 15 ods. 1 hovorí o „materia de contratos celebrados por… el consumidor“; v článku 5 bode 1 písm. a) portugalská verzia používa pojem „matéria contratual“, a v článku 15 ods. 1, „matéria de contrato celebrado por… o consumidor“; a v článku 5 bode 1 písm. a) rumunská verzia používa slovo „materie contractuală“, ale v článku 15 ods. 1 „ceea ce privește un contract încheiat de… consumatorul“; a v článku 5 bode 1, písm. a) slovinská verzia hovorí o „zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji“, ale v článku 15 ods. 1 hovorí o „zadevah v zvezi s pogodbami, ki jih sklene… potrošnik“.

podnikania alebo povolania.“ Nariadenie č. 44/2001 však nevymedzuje, kedy dochádza k uzavretiu zmluvy. Na úrovni Spoločenstva neexistujú záväzné pravidlá občianskeho práva, ktoré by určovali, kedy a za akých podmienok dochádza k uzavretiu zmluvy.

45. Napriek tomu, že nariadenie č. 44/2001 nevymedzuje podmienky uzavretia zmluvy, môžeme tieto podmienky vyvodiť z judikatúry Súdneho dvora, *mutatis mutandis* z niektorých aktov sekundárneho práva Spoločenstva, ako aj z dokumentov skupín odborníkov o európskom zmluvnom práve, s prihliadnutím na odbornú literatúru, ktorá je relevantná v tejto veci. Ďalej sa teda budem venovať všeobecným podmienkam uzavretia zmluvy v rámci práva Spoločenstva. Tieto podmienky platia tiež *a maiori ad minus* pre uzatváranie spotrebiteľských zmlúv v zmysle nariadenia č. 44/2001.

46. Jednou zo základných podmienok uzavretia zmluvy v rámci práva Spoločenstva je, že na základe ponuky a prijatím tejto ponuky dospejú obe strany k zhode vo vôli na uzavretie zmluvy.

47. Požiadavka existencie ponuky a prijatím tejto ponuky, na základe ktorých dochádza k zhode vo vôli ako nevyhnutnému prvku uzavretia zmluvy, vyplýva v prvom rade z judikatúry Súdneho dvora. Vo svojom rozsudku Gabriel tak Súdny dvor zdôraznil, že vzťah zmluvnej povahy vznikol medzi spotrebiteľom a predávajúcim od okamihu, keď spotrebiteľ objednal tovar u predávajúceho a tak prejavil svoje „prijatie návrhu na uzavretie zmluvy“ [37] a táto „zhoda vôle“ medzi oboma stranami viedla k vzniku zmluvných povinností. [38]

48. Požiadavka existencie ponuky a prijatia tejto ponuky ako podmienka uzavretia zmluvy tiež implicitne vyplýva z niektorých smerníc týkajúcich sa práva Spoločenstva v oblasti spotreby. Preto smernica 97/7/ES o ochrane

37 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 48.
38 — Tamže, bod 49.

spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku [39] hovorí o „ponuke“ [40] a o „súhlase“ [41]. V smernici 2002/65/ES o poskytovaní finančných služieb spotrebiteľom na diaľku a o zmene a doplnení smernice Rady 90/619/EHS a smerníc 97/7/ES a 98/27/ES [42] takisto nachádzame pojmy „ponuka“ [43] a „súhlas“ [44].

49. Okrem toho z vedeckého dokumentu s názvom „Draft Common Frame of Reference“ [45] (návrh spoločného referenčného rámca, ďalej len „DCFR“), ktorý by mohol byť v budúcnosti východiskom pre jednotný režim európskeho súkromného práva, vyplýva, že zmluva je uzavretá, ak majú zmluvné strany v úmysle byť viazané záväzným zmluvným vzťahom alebo dosiahnuť iný právny účinok, a ak dospejú k dostatočnej zhode (článok II. - 4:101). [46] V kapitole o zmluvách DCFR upravuje aj ponuku (článok II. — 4:201) a pojem ponuky (článok II. — 4:201). Podľa článku II. — 4:201 ods. 1 ide o ponuku po prvé, ak smeruje k vzniku zmluvy, ak druhá strana prijme ponuku, a po druhé, ak obsahuje dostatočne presné podmienky na to, aby došlo k vzniku zmluvy. [47] Podľa článku II. — 4:204 ods. 1 akékoľvek vyhlásenie alebo konanie, ktorým sa vyjadrí súhlas s ponukou, je prijatím. [48] „Principles of European Contract Law“ [49] (zásady európskeho zmluvného práva, ďalej

39 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 20. mája 1997 (Ú. v. ES L 144, s. 19; Mim. vyd. 15/003, s. 319).

40 — Článok 4 ods. 1 písm. h) smernice 97/7 stanovuje, že v primeranom čase pred uzavretím akejkoľvek zmluvy na diaľku sa spotrebiteľovi poskytnú informácie o časovom období „platnosti ponúkanej ceny [platnosti *ponuky* alebo ceny — *neoficiálny preklad*]“ (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

41 — Článok 9 smernice 97/7 stanovuje, že „členské štáty prijmú opatrenia potrebné na oslobodenie spotrebiteľa od akéhokoľvek protiplnenia v prípadoch nevyžiadanej zásielky, nakoľko neexistencia odpovede nepredstavuje *súhlas*“ (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

42 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 23. septembra 2002 (Ú. v. ES L 271, s. 16; Mim. vyd. 06/004, s. 321).

43 — Článok 3 ods. 1 smernice 2002/65 stanovuje, že „v dostatočnom časovom predstihu predtým, ako spotrebiteľ bude viazaný zmluvou na diaľku alebo *ponukou*“, budú mu poskytnuté stanovené informácie. Obdobne, podľa článku 5 ods. 1 musí dodávateľ oznámiť spotrebiteľovi všetky zmluvné podmienky, a ďalšie informácie „v dostatočnom časovom predstihu pred zaviazaním spotrebiteľa zmluvou na diaľku alebo *ponukou*“ (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

44 — Článok 9 tejto istej smernice stanovuje, že členské štáty prijmú potrebné opatrenia, aby oslobodili spotrebiteľa od všetkých povinností v prípade nevyžiadaných dodávok služieb, „pričom absencia odpovede nepredstavuje *súhlas*“ (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

45 — VON BAR, C. et al. (ed.): *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR) — Interim Outline Edition*; prepared by the Study Group on a European Civil Code and the Research Group on EC Private Law (Acquis Group), Sellier, European Law Publishers, München, 2008.

46 — Pôvodné znenie článku II. — 4:101 DCFR („Requirement for the conclusion of a contract“) znie takto: „A contract is concluded, without any further requirement, if the parties: (a) intend to enter into a binding legal relationship or bring about some other legal effect; and (b) reach a sufficient agreement“.

47 — Pôvodné znenie článku II. — 4:201 DCFR ods. 1 („Offer“) DCFR znie takto: „A proposal amounts to an offer if: (a) it is intended to result in a contract if the other party accepts it; and (b) it contains sufficiently definite terms to form a contract“.

48 — Pôvodné znenie článku II. — 4:204 ods. 1 („Acceptance“) DCFR znie takto: „Any form of statement or conduct by the offeree is an acceptance if it indicates assent to the offer“.

49 — PECL boli neskôr zahrnuté v čiastočne zmenenej podobe do DCFR, ktorý systematickejšie rozširuje a upravuje základ právnej úpravy občianskeho práva v rámci Európskej únie. Pokiaľ ide presnejšie o vzťah medzi PECL a DCFR, pozri VON BAR, C. et al. (ed.): c. d., s. 24 a nasl. V PECL: pozri, pokiaľ ide o podmienky uzavretia zmluvy, článok 2.101 („Conditions for the Conclusion of a Contract“); pokiaľ ide o ponuku na uzavretie zmluvy, pozri článok 2:201 („Offer“); pokiaľ ide o prijatie ponuky na uzavretie zmluvy, pozri článok 2:204 („Acceptance“).

len „PECL“) už obsahujú podobné ustanovenia.

50. Odborná literatúra o európskom zmluvnom práve tiež považuje zhodu vôle za najdôležitejšiu podmienku na uzavretie zmluvy v európskom zmluvnom práve, pričom ide o zhodu, ku ktorej sa dospeje ponukou na uzavretie zmluvy a jej prijatím. [50]

Z hľadiska porovnávacieho práva je zhoda vôle pre uzavretie zmluvy nevyhnutná aj v práve mnohých členských štátov. [51]

51. Pokiaľ ide o podmienky uzavretia zmluvy, uvediem aj to, že otázka, či došlo k ponuke na uzavretie zmluvy, sa posudzuje z hľadiska toho, komu je táto ponuka určená. Takže z DCFR napríklad vyplýva, že úmysel zmluvnej strany byť viazaná záväzným

50 — SCHULZE, R.: Precontractual Duties and Conclusion of Contract in European Law. In: *European Review of Private Law*, č. 6/2005, s. 850; RIESENHUBER, K.: *System und Prinzipien des Europäischen Vertragsrechts*. De Gruyter Recht, Berlin, 2003, s. 315 a nasl.; GANDOLFI, G. (ed.): *Code européen des contrats — Avant-projet*. Giuffrè Editore, Milano, 2004, s. 105. Pokiaľ ide o požiadavku zhody na uzavretie zmluvy v práve Spoločenstva, pozri tiež PFEIFFER, T.: Der Vertragsschluss im Gemeinschaftsrecht. In: SCHULZE, R., EBERS, M., GRIGOLEIT, H. C.: *Informationspflichten und Vertragsschluss im Acquis communautaire*. Mohr Siebeck, Tübingen, 2003, s. 109. Pfeiffer takisto uvádza, že v prípade spotrebiteľských zmlúv na fázu uzavretia zmluvy často nadväzuje ešte fáza, počas ktorej má spotrebiteľ právo odstúpiť od zmluvy. Pozri PFEIFFER, T.: New Mechanisms for Concluding Contracts. In: SCHULZE, R.: *New Features in Contract Law*. Sellier, European Law Publishers, München, 2007, s. 163. Význam ponuky na uzavretie zmluvy a jej prijatia pre uzavretie zmluvy takisto zdôrazňujú VAN ERP, J. H. M. in: HARTKAMP, A. et al. (ed.): *Towards a European Civil code*. Kluwer Law International, Ars Aequi Libri, Nijmegen, 2004, s. 367. SCHMIDT-KESSEL, M.: At the Frontiers of Contract Law: Donation in European Private Law. In: VAQUER, A. (ed.): *European Private Law Beyond the Common Frame of Reference — Essays in Honour of Reinhard Zimmermann*. Europa Law Publishing, Groningen, 2008, s. 84, uvádza, že v európskom zmluvnom práve je darovanie takisto definované ako zmluva. To znamená, že zhoda vôle, ku ktorej sa dospeje návrhom na uzavretie zmluvy a jeho prijatím, je takisto nevyhnutná na uzavretie darovacej zmluvy.

51 — Pokiaľ ide o rakúske právo, pozri § 861 všeobecného občianskeho zákonníka (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch), z ktorého vyplýva, že zmluva vzniká na základe zhody vôle, v odbornej literatúre, pozri, pokiaľ ide o rakúske právo, napríklad KOZIOL, H., WELSER, R.: *Grundriss des bürgerlichen Rechts — Band I: Allgemeiner Teil — Sachenrecht — Familienrecht*. 11. vydanie, Manzsche Verlags- u. Universitätsbuchhandlung, Wien, 2000, s. 109 a nasl. Pokiaľ ide o francúzske právo, pozri článok 1101 občianskeho zákonníka (Code civil), podľa ktorého je zmluva dohodou, ktorou sa jedna alebo viac osôb zaväzuje voči jednej alebo viacerým osobám niečo dať, konať alebo niečoho sa zdržať. Pokiaľ ide o talianske právo, pozri článok 1321 občianskeho zákonníka (Codice civile), podľa ktorého je zmluva dohodou medzi dvoma alebo viacerými zmluvnými stranami, ktorou zmluvné strany zakladajú, upravujú alebo ukončujú vzájomný právny vzťah. V talianskej odbornej literatúre pozri napríklad GAZZONI, F.: *Manuale di diritto privato*. 12. vydanie, Edizioni Scientifiche Italiane, Napoli, 2006, s. 837 a nasl. Pokiaľ ide o nemecké právo, pozri § 145 a nasl. občianskeho zákonníka (Bürgerliches Gesetzbuch, ďalej len „BGB“), z ktorého vyplýva, že zmluva vzniká na základe výslovnej zhody vôle, teda na základe návrhu na uzavretie zmluvy a jeho prijatia, v odbornej literatúre, pozri LARENZ, K., WOLF, M.: *Allgemeiner Teil des bürgerlichen Rechts*. 9. vydanie, Beck, München, 2004, s. 551, bod 3. Pokiaľ ide o slovinské právo, pozri článok 15 zákonníka záväzkov (Obligacijski zakonik), ktorý stanovuje, že zmluva je uzavretá, ak sa obe zmluvné strany dohodnú na jej podstatných prvkoch. V odbornej literatúre pozri KRANJC. V. in: JUHART, M., PLAVŠAK, N. (ed.): *Obligacijski zakonik s komentarjem*. Zv.1, GV založba, Ljubljana, 2003, komentár k článku 15, s. 207 a nasl. Pokiaľ ide o španielske právo, pozri článok 1258 občianskeho zákonníka (Código Civil), ktorý na uzavretie zmluvy vyžaduje zhodu vôle. V odbornej literatúre pozri všeobecne, pokiaľ ide o uzavretie zmluvy v španielskom práve, COSSÍO Y CORRAL, A., COSSÍO Y MARTÍNEZ, M., LEÓN ALONSO, J.: *Instituciones de derecho civil*. Civitas, Madrid, 1988, s. 387 a nasl. Poukazujem aj na to, že zhoda vôle je nevyhnutná aj pre uzavretie darovacej zmluvy, aby bola uzavretá darovacia zmluva, obdarovaný je povinný prijať dar. V tejto súvislosti pozri napríklad v rakúskej odbornej literatúre KOZIOL, H., WELSER, R.: c. d., s. 178.

zmluvným vzťahom alebo dosiahnuť iný právny účinok sa určuje na základe vyhlásení alebo konania tejto zmluvnej strany, tak ako ich druhá zmluvná strana mohla rozumne chápať (článok II. - 4:102). [52] Toto hľadisko je vyjadrené aj v odbornej literatúre. [53] Z hľadiska porovnávacieho práva platí v mnohých členských štátoch podobný režim. [54]

52. Tiež by som chcela uviesť, že na uzavretie zmluvy v rámci práva Spoločenstva sa nevyžaduje osobitná forma, okrem prípadu, ak je to výslovne stanovené pre osobitné zmluvy, ako sú zmluvy o spotrebiteľskom úvere [55], alebo zmluvy o práve užívať nehnuteľnosť v časových úsekoch. [56] *A contrario*, ak predpisy, ktoré upravujú osobitné typy zmlúv, nestanovujú osobitnú formu, táto forma nie je nevyhnutná na platné uzavretie zmluvy. Skutočnosť, že sa na uzavretie zmlúv obvykle nevyžaduje osobitná forma, vyplýva aj z DCFR [57] alebo z odbornej literatúry, [58] z hľadiska porovnávacieho práva v práve mnohých členských štátov sa vo všeobecnosti na uzavretie zmluvy nevyžaduje osobitná forma, okrem prípadu, ak je to výslovne stanovené. [59]

52 — Pôvodné znenie článku II. — 4:102 („How intention is determined“) DCFR znie takto: „The intention of a party to enter into a binding legal relationship or bring about some other legal effect is to be determined from the party's statements or conduct as they were reasonably understood by the other party“. V PECL, pozri článok 2.102 („Intention“).

53 — Pozri napríklad KÖTZ, H., FLESSNER, A.: *European contract law — Vol. 1: Formation, Validity, and Content of Contracts; Contract and Third Parties*. Clarendon Press, Oxford, 1997, s. 19, ktorí uvádzajú, že je potrebné posúdiť, ako môže rozumná osoba, ktorej je návrh na uzavretie zmluvy určený, chápať tento návrh.

54 — Pozri napríklad v anglickom práve vec Smith v Hughes, (1871) L.R. 6 Q.B., s. 607; v rakúskom práve § 863 rakúskeho občianskeho zákonníka; v talianskom práve pozri článok 1362 občianskeho zákonníka; slovinské právo neobsahuje výslovné ustanovenie, ale pozri KRANJC, V.: c. d., komentár k článku 15, s. 211.

55 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, s. 66) vo svojom článku 10 ods. 1 stanovuje: „Zmluvy o úvere sa vypracujú písomne alebo na inom trvalom nosiči.“

56 — Smernica Európskeho Parlamentu a Rady 94/47/ES z 26. októbra 1994, týkajúca sa ochrany kupujúcich v súvislosti s niektorými prvkami zmlúv o kúpe práva na časovo vymedzené užívanie nehnuteľností (Ú. v. EÚ L 280, s. 83) vo svojom článku 4 prvom odseku stanovuje, že členské štáty musia vo svojej právnej úprave stanoviť, aby „zmluva, ktorá bude vyhotovená v písomnej forme, zahŕňala prinajmenšom tie položky, ktoré sú uvedené v prílohe“ tejto smernice.

57 — V súlade s článkom II.-1:107 odsekom 1 („Form“) DCFR: „A contract or other juridical act need not be concluded, made or evidenced in writing nor is it subject to any other requirement as to form“. V PECL, pozri článok 2:101 ods. 2 („Conditions for the Conclusion of a Contract“).

58 — Podľa RIESENHUBER, K.: c. d., s. 317, je v zmluvnom práve požiadavka dodržania osobitnej formy pre vykonanie právneho úkonu samostatne upravená.

59 — Pokiaľ ide o požiadavku formy, v porovnávacom práve citujem len niektoré členské štáty, v ktorých záväzkové právo vo všeobecnosti nevyžaduje na uzavretie zmluvy osobitnú formu, presnejšie, túto formu vyžaduje len pre osobitné zmluvy. V rakúskom práve, pozri § 883 všeobecného občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že sa nevyžaduje, aby bola zmluva uzavretá v určitej forme, okrem prípadov stanovených zákonom; v talianskom práve, pozri článok 1350 občianskeho zákonníka, ktorý vyžaduje písomnú formu výlučne pre osobitné zmluvy; v nemeckom práve, pozri analogicky, § 125 občianskeho zákonníka (Bürgerliches Gesetzbuch, ďalej len „BGB“), z ktorého vyplýva, že právny akt, ktorý nie je uzavretý vo forme predpísanej zákonom, je neplatný; v slovinskom práve, pozri článok 51 zákonníka záväzkov, ktorý stanovuje, že na uzavretie zmluvy sa nevyžaduje žiadna forma, okrem prípadu, ak zákon stanovuje inak; v španielskom práve, pozri článok 1278 občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že zmluvy sú záväzné, ak sú podstatné podmienky ich platnosti splnené, bez ohľadu na formu, v ktorej sú uzavreté.

53. Obdobne, na účely stanovenia, či bola v danej veci uzavretá zmluva, nie je potrebné výslovne upresniť, o aký typ zmluvy ide. Zmluvy môžu byť nominátne — teda menovite vymedzené výslovným spôsobom, pokiaľ ide o ich typ [60] — alebo inominátne — to sú zmluvy ktoré nie sú výslovne pomenované. [61] To je tiež v súlade s autonómiou v súkromnom práve. [62]

54. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že pojmy uvedené v nariadení č. 44/2001 je potrebné vykladať autonómne a v tejto súvislosti sa odvolávať na systém a ciele tohto nariadenia na účely zaistenia jeho jednotného uplatňovania vo všetkých [63] členských štátoch. [64] V dôsledku toho pri výklade nariadenia č. 44/2001 nie je dôležité poznať právnu kvalifikáciu práva na odovzdanie sľúbenej výhry vo vnútroštátnom práve. Citujem však — ale len z hľadiska porovnávacieho práva — že napríklad v nemeckej, rakúskej a francúzskej odbornej literatúre a judikatúrach neexistuje jednotný názor na túto kvalifikáciu.

55. V rakúskej odbornej literatúre možno nájsť názor, podľa ktorého môže dôjsť k uzavretiu zmluvy na základe prísľubu výhry, alebo podľa ktorého sa má dojem, ktorý vyvolávajú prísľuby výhry u spotrebiteľa,

60 — Napríklad kúpna zmluva, zmluva o pôžičke, zmluva o nájme.

61 — Takže DCFR obsahuje v knihe II („Contracts and other juridical acts“) všeobecné ustanovenia o zmluvách, a v knihe IV („Specific contracts and the rights and obligations arising from them“) ustanovenia o osobitných typoch zmlúv. Z hľadiska porovnávacieho práva uvádzam, že právne poriadky členských štátov rozlišujú medzi nominátnymi a inominátnymi (zmiešanými) zmluvami. Pozri napríklad v rakúskom práve RUMMEL, P.: *Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch: mit EheG, KSchG, MRG, WGG, WEG 2002, BTVG, HeizKG, IPRG, EVÜ*. Manzsche Verlags- u. Universitätsbuchhandlung, Wien, 2000, komentár k § 859 všeobecného občianskeho zákonníka, bod 21; vo francúzskom práve ANTONMATTEI, P.-H., RAYNARD, J.: *Droit civil: Contrats spéciaux*. 3. vyd., Litec, Paris, 2002, s. 3; v nemeckom práve KRAMER, E. A. in: *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*. 5. vyd., Beck, München, 2006, komentár k § 145, bodu 4; v slovinskom práve, CIGOJ, S.: *Teorija obligacij — Splošni del obligacijskega prava*. Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 2003, s. 100.

62 — Pokiaľ ide o autonómiu v súkromnom práve, pozri v porovnávacom práve nemeckú odbornú literatúru, LARENZ, K., WOLF, M.: c. d., s. 2, bod 2; v rakúskej odbornej literatúre KOZIOL, H., a WELSER, R.: c. d., s. 84; vo francúzskej odbornej literatúre, STARCK, B., ROLAND, H., BOYER, L.: *Droit civil — Les obligations. 2. Contrat*. 6. vyd., Litec, Paris, 1998, s. 4 a nasl.

63 — Ako som to už uviedla v poznámke pod čiarou č. 6 týchto návrhov, z odôvodnenia č. 21 nariadenia č. 44/2001 vyplýva, že Dánske kráľovstvo sa nepodieľalo na prijatí tohto nariadenia, a preto ním nie je viazané a nie je povinné ho ani uplatňovať. Z odôvodnenia č. 22 nariadenia č. 44/2001 vyplýva, že Bruselský dohovor sa bude naďalej uplatňovať vo vzťahoch medzi Dánskym kráľovstvom a členskými štátmi viazanými týmto nariadením.

64 — Požiadavku autonómneho výkladu pojmov použitých v nariadení č. 44/2001 môžeme naplniť analogickým použitím judikatúry týkajúcej sa Bruselského dohovoru, v ktorej Súdny dvor opakovanie uviedol, že pojmy, ktoré používa tento dohovor, môžu byť predmetom autonómneho výkladu s principiálnym odvolaním sa na systém a ciele tohto dohovoru, na účely zaistenia jednotného výkladu dohovoru vo všetkých zmluvných štátoch. Pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. júna 1978, Bertrand, 150/77, Zb. s. 1431, body 14 až 16; z 19. januára 1993, Shearson Lehman Hutton, C-89/91, Zb. s. I-139, bod 13, ako aj rozsudky, Benincasa, už citovaný v poznámke pod čiarou 11, bod 12; Mietz, už citovaný v poznámke pod čiarou 11, bod 26, a rozsudky Gabriel, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 37, a Engler, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 33. V odbornej literatúre pozri SCHMIDT-KESSEL, M.: Europäisches Vertragsrecht. In: RIESENHUBER, K. (ed.): *Europäische Methodenlehre — Handbuch für Ausbildung und Praxis*. de Gruyter Recht, Berlin, 2006, s. 395, bod 11, ktorý uvádza, že predpisy a pojmy európskeho zmluvného práva je potrebné vykladať autonómne a nie z hľadiska vnútroštátnych právnych poriadkov.

považovať za objektívne vyhlásenie, na základe ktorého môže vzniknúť zmluva [65]; do tohto smeru patrí aj názor, podľa ktorého prísľub výhry a jeho prijatie — bez ohľadu na objednávku tovaru — predstavuje zmluvu *per se*. [66] Ďalší autori tvrdia, že právo na odovzdanie výhry predstavuje právo podať žalobu na náhradu škody, uplatňované na základe *culpa in contrahendo*. [67] Niektorí rakúski autori ho definovali ako právo *sui generis*. [68] V odbornej literatúre sa tiež tvrdí, že toto právo predstavuje právo týkajúce sa podobného mechanizmu, ako je verejný prísľub výhry. [69]

56. Chcela by som pripomenúť, že aj nemecká právna úprava obsahuje v § 661a BGB podobné ustanovenie ako §5j rakúskeho zákona o ochrane spotrebiteľov. [70] Aj v nemeckej odbornej literatúre autori zastávajú odlišné názory k právnej kvalifikácii práva na odovzdanie sľúbenej výhry. Preto sa tu stretávame s názorom, podľa ktorého ide v tejto súvislosti o právo odvodené od jednostranného právneho aktu [71], a s názorom, podľa ktorého ide o právo odvodené od záväzkového vzťahu stanoveného zákonom („gesetzliches Schuldverhältnis"). [72] Ako jedna z možných kvalifikácií sa cituje právo založené na *culpa in contrahendo* [73] alebo na podobnom mechanizme, ako je verejný prísľub výhry. [74]

65 — KREJCI, H. in: RUMMEL, P.: *Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch: mit EheG, KSchG, MRG, WGG, WEG 2002, BTVG, HeizKG, IPRG, EVÜ*. Zv. 2, Manzsche Verlags- u. Universitätsbuchhandlung, Wien, 2002, komentár k § 5j KSchG, s. 254, bod 8.

66 — KLAUSER, A.: Gewinnzusagen sind einzuhalten! In: *ecolex* 2002, s. 574 a nasl. V tejto súvislosti by som chcela uviesť, že pred zverejnením tohto článku Klauser zastával iné hľadisko; pozri KLAUSER, A.: Der Anspruch nach § 5j KSchG in dogmatischer und kollisionsrechtlicher Hinsicht. In: *ecolex* 1999, s. 752 a nasl.

67 — Takýto názor zastáva KLAUSER, A.: Der Anspruch nach § 5j KSchG in dogmatischer und kollisionsrechtlicher Hinsicht, c. d.; WUKOSCHITZ, M. sa pripája k tomuto názoru: Grenzüberschreitende Gewinnzusagen — Was der Generalanwalt wirklich sagte… Replik zu Klauser in ecolex 2002, 80. In: *ecolex* 2002, s. 423 a nasl. O definícii *culpa in contrahendo* v rakúskom práve pozri napríklad KOZIOL, H., WELSER, R.: c. d., s. 29. Obaja autori sa okrem iného zmieňujú o tom, že zmluvná strana má povinnosť informovať druhú zmluvnú stranu o všetkých okolnostiach, ktoré by mohli byť prekážkou platného uzavretia zmluvy; každý, kto poruší túto povinnosť (*culpa in contrahendo*), je povinný nahradiť druhej zmluvnej strane škodu.

68 — FENYVES, A.: Zur Deckung von Ansprüchen nach § 5j KSchG in der Rechtsschutzversicherung. In: *Verbraucherrecht*, 2003, s. 89 a nasl.; MATT, A.: Noch einmal § 5j KSchG. In: *ecolex* 2000, s. 494.

69 — KLAUSER, A.: Der Anspruch nach § 5j KSchG in dogmatischer und kollisionsrechtlicher Hinsicht, c. d., s. 752 a nasl. Chcela by som však uviesť, že verejný prísľub výhry je určený neurčitému počtu osôb, na rozdiel od prejednávanej veci, v ktorej je menovite určený určitému spotrebiteľovi. Pokiaľ ide o verejný prísľub výhry v rakúskej odbornej literatúre, pozri RUMMEL, P.: *Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch: mit EheG, KSchG, MRG, WGG, WEG 2000, BTVG, HeizKG, IPRG, EVÜ*. Zv.1, Manzsche Verlags- u. Universitätsbuchhandlung, Wien, 2002, komentár k § 860 všeobecného občianskeho zákonníka.

70 — § 661a BGB stanovuje: „Podnikateľ, ktorý zašle spotrebiteľovi prísľuby udelenia ceny alebo podobné oznámenia a ich formou vyvolá dojem, že spotrebiteľ vyhral cenu, je povinný odovzdať túto cenu spotrebiteľovi". V nemeckom origináli je znenie tohto ustanovenia takéto: „Ein Unternehmer, der Gewinnzusagen oder vergleichbare Mitteilungen an Verbraucher sendet und durch die Gestaltung dieser Zusendungen den Eindruck erweckt, dass der Verbraucher einen Preis gewonnen hat, hat dem Verbraucher diesen Preis zu leisten".

71 — LORENZ, S.: Internationale Zuständigkeit deutscher Gerichte und Anwendbarkeit von § 661a BGB bei Gewinnmitteilungen aus dem Ausland: Erweiterungen des Verbraucher-gerichtsstands durch die „Brüssel I-Verordnung" (zu LG Braunschweig, 10.1.2002 — 10 O 2753/00). In: *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts*, č. 3/2002, s. 193.

72 — Takže, napríklad, SCHULZE, R. in: SCHULZE, R., DÖRNER, H., EBERT, I. (ed.): *Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*. 5. vydanie, Nomos, Baden-Baden, 2007, komentár k § 661 a, bod 1; MANSEL, S. in: JAUERNIG, O.: *Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, 12. vydanie, Beck, München, 2007, komentár k § 661 a, bod 2.

73 — Často sa cituje rozsudok, ktorý vydal 10. januára 2002 Landesgericht Braunschweig, ako príklad toho, že prísľub výhry sa kvalifikuje ako *culpa in contrahendo: Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts*, č. 3/2002, s. 213; komentár k rozsudku: LORENZ, S.: Internationale Zuständigkeit deutscher Gerichte und Anwendbarkeit von § 661a BGB bei Gewinnmitteilungen aus dem Ausland: Erweiterungen des Verbraucher-gerichtsstands durch die „Brüssel I-Verordnung" (zu LG Braunschweig, 10.1.2002 — 10 O 2753/00), c. d.

74 — KOTZIAN-MARGGRAF, K. in: BAMBERGER, H. G., ROTH, H.: *Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch (Beck'scher Online-Kommentar)*. 9. vyd., Beck, München, 2007, komentár k § 661 a, bod 1.

57. Francúzska judikatúra takéto prísľuby výhry naopak zaradila do skupiny „*kvázi*-zmlúv“ [75].

58. Preto bude na účely odpovede na prvú prejudiciálnu otázku najdôležitejšie určiť, či v konaní vo veci samej došlo k uzavretiu zmluvy medzi pani Ilsinger a spoločnosťou Schlank & Schick.

3. Existencia spotrebiteľskej zmluvy vo veci samej

59. Na účely posúdenia, či bola vo veci samej uzavretá zmluva, vzniká otázka, či na základe ponuky na uzavretie zmluvy a prijatia tejto ponuky dospeli obe zmluvné strany k zhode vôle na uzavretie zmluvy. V tejto súvislosti je v prvom rade potrebné preskúmať, či môžeme chápať prísľub výhry ako ponuku určenú spotrebiteľovi. Tak, ako už bolo spomenuté vyššie, otázka, či bola urobená ponuka, sa posudzuje z hľadiska toho, komu bola ponuka určená.

60. Na účely posúdenia, či prísľub výhry určený spotrebiteľovi predstavuje ponuku, podľa môjho názoru, nemôžem poskytnúť všeobecnú odpoveď. Ako priemerný spotrebiteľ pochopil prísľub výhry predávajúceho bude potrebné posúdiť v každom jednotlivom prípade; a či sa z pohľadu spotrebiteľa môžeme domnievať, že svojím prísľubom výhry mu predávajúci dal ponuku. Vnútroštátny súd musí konkrétne posúdiť skutkový stav. V konaní o prejudiciálnej otázke založenom na rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom prináleží akékoľvek posúdenie skutkového stavu prejednávanej veci vnútroštátnemu súdu. [76]

61. Vo svojom posúdení musí teda vnútroštátny súd zvážiť, či sa ponuka, napríklad, viaže na podmienku, že príjemca ponuky uzavrie inú zmluvu, alebo je držiteľom identi-

75 — V odbornej literatúre pozri REIFEGERSTE, S.: Fondement de la responsabilité des sociétés organisatrices de loteries publicitaires. In: *La Semaine Juridique (Édition générale)*, č. 46/2002, s. 2023; FAGES, B.: L'annonce d'un gain à des fins publicitaires (comparaison franco-allemande sur fond de jurisprudence européenne). In: COESTER, M., MARTINY, D., PRINZ VON SACHSEN GESSAPHE, K. A. (ed.), *Privatrecht in Europa — Vielfalt, Kollision, Kooperation — Festschrift für Hans Jürgen Sonnenberger zum 70. Geburtstag*. Beck, München, 2004, s. 230 a nasl.; DUTOIT, B.: Le consommateur face aux promesses de gain non tenues: quel tribunal est compétent?: à propos des arrêts Gabriel et Engler de la Cour de justice des Communautés européennes. In: *Études sur le droit de la concurrence et quelques thèmes fondamentaux: mélanges en l'honneur d'Yves Serra*. Dalloz, Paris, 2006, s. 154; BERREBI, J.: ECJ judgment C-27/02, 20 January 2005, Engler v. Janus Versand GmbH — Entitlement of a consumer to whom misleading advertising has been sent to seek payment, in judicial proceedings, of the prize which he has ostensibly won (French case note). In: *European Review of Private Law*, č. 1/2006, s. 138 a nasl.

76 — Pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. marca 2001, Gourmet International Products, C-405/98, Zb. s. I-1795, bod 33; z 25. februára 2003, IKA, C-326/00, Zb. s. I-1703, bod 27; z 11. marca 2004, de Lasteyrie du Saillant, C-9/02, Zb. s. I-2409, bod 41; z 26. mája 2005, Burmanjer a i., C-20/03, Zb. s. I-4133, body 31 a 32; z 23. februára 2006, A-Punkt Schmuckhandel, C-441/04, Zb. s. I-2093, bod 25, a z 28. septembra 2006, Ahokainen a Leppik, C-434/04, Zb. s. I-9171, bod 37.

fikačného čísla, ktoré mu dáva právo na výhru, a či je táto podmienka splnená.

62. Ak vnútroštátny súd zistí, že v konkrétnom prípade bola spotrebiteľovi daná ponuka, bude musieť posúdiť aj to, či ju spotrebiteľ prijal. Bude musieť prihliadať na skutočnosť, že spotrebiteľ musí jasne a jednoznačne prijať ponuku, napríklad vrátením certifikátu o vyžiadaní výhry, na ktorý nalepil kupón opatrený identifikačným číslom, predávajúcemu, ktorý mu poslal prísľub výhry.

63. Vnútroštátny súd musí teda v každom konkrétnom prípade určiť, či bola daná ponuka a či spotrebiteľ prijal túto ponuku, čo by viedlo k zhode vôle a tým aj k uzavretiu zmluvy. Musí takisto prihliadať aj na to, že na uzavretie zmluvy sa nevyžaduje osobitná forma a že uzavretá zmluva môže patriť do skupiny inominátnych zmlúv.

4. Požiadavka vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov

64. Potom, čo som skonštatovala, že prísľub výhry daný spotrebiteľovi môže viesť k uzavretiu zmluvy a tým k určeniu právomoci súdov členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko, by som chcela poukázať na to, že tento názor sa tiež opiera o požiadavku vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa ako zmluvnej strany spotrebiteľskej zmluvy, ktorá je považovaná za slabšiu.

65. Tak, ako bolo uvedené v judikatúre, účelom osobitných ustanovení o právomoci vo veci spotrebiteľských zmlúv je „ochrana spotrebiteľa ako strany považovanej za ekonomicky slabšiu a menej skúsenú v právnych veciach ako druhá zmluvná strana, ktorá nemôže byť preto odradená od súdneho konania povinnosťou podať žalobu na súd v zmluvnom štáte, v ktorom má bydlisko alebo sídlo druhá zmluvná strana“. [77] Osobitné

77 — Pozri analogicky, pokiaľ ide o Bruselský dohovor, rozsudok Shearson Lehman Hutton, už citovaný v poznámke pod čiarou 64, bod 18, pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs 8. júla 2004 vo veci Engler (rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 4), bod 28.

ustanovenia spotrebiteľských zmlúv majú za cieľ odstrániť ťažkosti, na ktoré by mohol naraziť spotrebiteľ v spore vyplývajúcom zo spotrebiteľskej zmluvy, ak by musel podať žalobu v inom štáte. [78]

66. Ustanovenia v nariadení č. 44/2001 týkajúce sa právomoci rozhodovať o spotrebiteľských zmluvách sú z hľadiska ich obsahu koncipované širšie ako ustanovenia v Bruselskom dohovore, takže rozsah ochrany spotrebiteľov je tiež širší. Vecný rozsah ustanovení v spotrebiteľských zmluvách vyjadruje všeobecné smerovanie Spoločenstva k zlepšeniu ochrany spotrebiteľov. Takže napríklad požiadavka vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov vyplýva aj zo Zelenej knihy o revízii spotrebiteľského *acquis*. [79] V tejto Zelenej knihe Komisia uvádza, že „dôveru spotrebiteľov vo vnútorný trh musí posilňovať zabezpečenie vysokej úrovne ochrany v celej EÚ“. [80] Predpisy hmotného práva Spoločenstva takisto smerujú k vyššej úrovni ochrany spotrebiteľov, o čom napríklad svedčí prijatie smernice 2005/29/ES. [81] Požiadavka vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa vyplýva aj z nedávno prijatého nariadenia (ES) č. 593/2008. [82]

67. Vo svetle predchádzajúcich úvah nemôžem teda prijať tvrdenie uvádzané na pojednávaní správcom konkurznej podstaty spoločnosti Schlank & Schick, podľa ktorého ochrana spotrebiteľa nie je odôvodnená, ak spotrebiteľ v rámci spotrebiteľského vzťahu nepreberá žiadny záväzok. Účelom ustanovení o ochrane spotrebiteľa nie je zabezpečiť spotrebiteľovi ochranu len v prípadoch, keď prijme zmluvné záväzky, ale naopak zabrániť aj uvedeniu do omylu spotrebiteľa, ak uzavrel

78 — Pozri analogicky, pokiaľ ide o Bruselský dohovor, návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Engler, už citované v poznámke pod čiarou 77, bod 29.

79 — Zelená kniha prednesená Komisiou (KOM/2006/0744 v konečnom znení). Komisia bude dávať prednosť prácam na spoločnom referenčnom rámci o otázkach týkajúcich sa zmlúv v oblasti spotreby, aby tak prispela k revízii acquis v oblasti ochrany spotrebiteľov. Pozri druhú správu Komisie o napredovaní v oblasti spoločného referenčného rámca (KOM/2007/0447 v konečnom znení).

80 — Zelená kniha, s. 4.

81 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, s. 22).

82 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, s. 6) vo svojom článku 6 ods. 1 stanovuje, že spotrebiteľská zmluva „sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa za predpokladu, že podnikateľ: a) vykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť v krajine obvyklého pobytu spotrebiteľa alebo b) akýmkoľvek spôsobom smeruje takú činnosť na túto krajinu alebo niekoľko krajín vrátane tejto krajiny a zmluva patrí do rozsahu tejto činnosti“. Podľa odseku 2 tohto istého článku, ak si zmluvné strany zvolia rozhodné právo, takáto voľba „však nesmie zbaviť spotrebiteľa ochrany, ktorú mu poskytujú také ustanovenia, od ktorých sa nemožno odchýliť dohodou podľa práva, ktoré by v prípade absencie voľby bolo na základe odseku 1 rozhodným“. V súlade s jeho článkom 29 sa nariadenie stáva uplatniteľným od 17. decembra 2009.

len jednostranne záväznú zmluvu. Spotrebiteľ je uvedený do omylu klamlivými prísľubmi výhry a jeho ekonomické správanie je teda ovplyvnené. Je možné aj to, že prísľub výhry spôsobil spotrebiteľovi škodu, ak si v dobrej viere myslel, že získa výhru, a minul zdanlivo vyhranú peňažnú sumu, alebo ak pod vplyvom zdanlivo sľúbenej výhry urobil ekonomické rozhodnutia, ktoré sú preňho nevýhodné.

68. Tiež je potrebné prihliadať na to, že ponúknutím možnosti spotrebiteľovi podať návrh na začatie konania na súd na mieste, kde má bydlisko, sa ešte nezaručuje, že tento súd z vecného hľadiska rozhodne v jeho prospech, a že mu prizná výhru, ktorú žiada na základe žaloby; tento súd mu poskytne jedine procesnú ochranu. Spotrebiteľ by mal rovnakú procesnú ochranu, ak by napríklad prevzal finančný záväzok na minimálnu sumu uzavretím zmluvy o predaji tovaru. Okrem toho s ohľadom na skutočnosť, že proti klamlivým prísľubom výhry, ktoré patria pod nekalé obchodné praktiky, je spotrebiteľ chránený aj s ohľadom na hmotné právo podľa smernice 2005/29 o nekalých obchodných praktikách [83], je rozumné, aby bol v tomto ohľade chránený aj z procesného hľadiska, samozrejme za podmienky, že bola v konkrétnom prípade uzavretá zmluva.

5. Odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku

69. Z uvedených tvrdení vyplýva, že právo spotrebiteľa na odovzdanie zdanlivo sľúbenej výhry môže byť právo viazané na zmluvu v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001, ak vnútroštátny súd na základe súhrnu okolností prejednávanej veci skonštatuje, že v konaní vo veci samej bola uzavretá zmluva.

70. V dôsledku toho je na prvú prejudiciálnu otázku potrebné odpovedať tak, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001 sa má vykladať v tom zmysle, že právo podať žalobu, ktorým sa spotrebitelia môžu na základe práva členského štátu, v ktorom majú bydlisko, domáhať na súde od podnikov so sídlom v inom členskom štáte zdanlivo vyhranej ceny, ak tieto podniky zasielajú určitému spotrebiteľovi prísľub výhry alebo iné podobné oznámenia, a ak znenie týchto zásielok je spôsobilé vyvolať dojem, že spotrebiteľ vyhral cenu, bez toho, aby udelenie ceny záviselo od objednávky tovaru alebo objednávky na skúšku, a ak

83 — Smernica 2005/29 pod názvom „Obchodné praktiky, ktoré sa za každých okolností považujú za nekalé“ v bode 31 prílohy I zahŕňa aj praktiku, na základe ktorej „vytváranie falošného dojmu, že spotrebiteľ už vyhral, vyhrá, alebo potom, čo niečo urobí, vyhrá cenu alebo získa iný rovnocenný prospech, keď v skutočnosti neexistuje cena alebo iný rovnocenný prospech, alebo akákoľvek činnosť smerujúca k získaniu ceny alebo iného rovnocenného prospechu je podmienená tým, že spotrebiteľ uhradí hotovosť alebo si spôsobí náklady“. Podľa článku 5 ods. 1 tejto smernice sú nekalé obchodné praktiky zakázané.

nebola podaná objednávka, ale príjemca zásielky žiada udelenie ceny, môže byť právom viazaným na zmluvu v zmysle tohto článku uvedeného nariadenia, ak bola v konaní vo veci samej uzavretá spotrebiteľská zmluva v zmysle uvedeného článku. Je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či bola v konaní vo veci samej uzavretá spotrebiteľská zmluva v zmysle uvedeného článku.

72. S prihliadnutím na skutočnosť, že odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku bude závisieť od konečného posúdenia vykonaného vnútroštátnym súdom, ďalej prednesiem analýzu, na ktorú by mal vnútroštátny súd prihliadať v prípade, ak by na prvú prejudiciálnu otázku odpovedal záporne.

C — *Druhá prejudiciálna otázka*

73. Pokiaľ ide o túto otázku, je potrebné poukázať na to, že už v rámci Bruselského dohovoru Súdny dvor v rozsudku Gabriel [84] uviedol, že ak si spotrebiteľ objednal u predávajúceho tovar, predávajúci a spotrebiteľ sú nepopierateľne v zmluvnom vzťahu, pretože objednaním si tovaru spotrebiteľ prijal ponuku, ktorú mu poslal predávajúci, vrátane všetkých podmienok pripojených k tejto ponuke. [85] Na základe tejto zhody vôle vznikli medzi oboma stranami recipročné a vzájomne závislé záväzky v rámci zmluvy o dodávke tovaru. [86]

71. Vnútroštátny súd predkladá druhú prejudiciálnu otázku len subsidiárne, ak je odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku záporná. Svojou druhou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či je právo spotrebiteľa domáhať sa odovzdania zdanlivo vyhranej výhry právo viazané na zmluvu v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001, ak právo na dosiahnutie vyplatenia výhry určite nebolo viazané na objednávku tovaru, ale ak si príjemca zásielky napriek tomu tovar objednal. Ide teda o otázku, či je oprávnený rozhodovať o žiadosti o odovzdanie výhry ten istý súd, ako je súd, ktorý by bol oprávnený rozhodovať o zmluve týkajúcej sa objednávky tovaru.

74. V prejednávanej veci došlo k uzavretiu zmluvy o predaji tovaru — ak si spotrebiteľ objednal uvedený tovar — zmluvy, ktorá

84 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 4.
85 — Tamže, bod 48.
86 — Tamže, bod 49.

nepopierateľne patrí do pôsobnosti článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001, pretože podmienky uzavretia zmluvy sú splnené. V dôsledku toho sa právomoc súdov rozhodovať spory vyplývajúce zo zmluvy o predaji tovaru určuje na základe ustanovení nariadenia č. 44/2001 týkajúcich sa zmlúv uzavretých spotrebiteľmi. Druhá otázka v prejednávanej veci sa však týka otázky, či právomoc rozhodovať o žalobe smerujúcej k dosiahnutiu odovzdania výhry sa tiež určuje na základe tých istých pravidiel, ak si spotrebiteľ objednal tovar u predávajúceho vrátením certifikátu o vyžiadaní výhry, na ktorý nalepil kupón opatrený identifikačným číslom.

75. V rozsudku Gabriel týkajúcom sa Bruselského dohovoru Súdny dvor uviedol, že ak si spotrebiteľ objednal tovar u predávajúceho, je potrebné na základe ustanovení týkajúcich sa zmlúv uzavretých spotrebiteľmi určiť aj právomoc rozhodovať o žalobe, ktorou spotrebiteľ žiada odovzdanie vyhranej ceny. [87] Vo svojom odôvodnení uviedol, že právo spotrebiteľa podať žalobu smerujúcu k dosiahnutiu odovzdania výhry je vnútorne viazané na zmluvu uzavretú medzi oboma zmluvnými stranami, pretože aj samotný prísľub výhry je nerozlučne spätý s objednávkou tovaru, ktorá je zároveň predbežnou podmienkou udelenia výhry. [88] Súdny dvor ďalej uviedol, že spotrebiteľ si podstatne, a dokonca výlučne, objednal tovar, pretože finančná výhra, ktorá mu bola sľúbená, bola omnoho vyššia ako minimálna suma požadovaná pre objednávku. [89]

76. Skutkový stav vo veci Gabriel sa však od situácie v prejednávanej veci odlišoval. Vo veci Gabriel viazala spoločnosť, ktorá prisľúbila výhru, jej odovzdanie na predchádzajúcu objednávku tovaru spotrebiteľom. V prejednávanej veci nie je odovzdanie výhry podmienené objednávkou tovaru. Podľa mňa je však potrebné pristupovať k podobnej situácii ako k situácii, v ktorej je odovzdanie výhry podmienené objednávkou tovaru, a určiť právomoc rozhodovať o žalobe smerujúcej k dosiahnutiu odovzdania výhry podľa rovnakých pravidiel, ako pri sporoch týkajúcich sa zmluvy o objednávke tovaru.

77. Aj keď objednávka tovaru nie je podmienkou vyžiadania odovzdania výhry, táto objednávka je úzko spätá s prísľubom výhry a v tomto ohľade je žaloba spotrebiteľa, ktorou žiada odovzdanie výhry, tiež úzko spätá so zmluvou o predaji tovaru. Takže

87 — Tamže, bod 53.
88 — Tamže, bod 54.
89 — Tamže.

vnútroštátny súd vo svojom uznesení uvádza, že prisľúbením výhry chce spoločnosť Schlank & Schick podnietiť spotrebiteľov k uzavretiu zmlúv o predaji tovaru. Prísľub výhry má pritiahnuť pozornosť spotrebiteľa a ovplyvniť jeho rozhodnutie o objedaní tovaru, ako aj — ako správne uvádza slovinská vláda — zvýhodniť túto spoločnosť v porovnaní s inými dodávateľmi tovaru rovnakého druhu.

78. Prisľúbením peňažnej výhry môže mať predávajúci nepochybne značný vplyv na rozhodnutie spotrebiteľa objednať si tovar, aj keď údajné odovzdanie výhry nie je podriadené takejto objednávke. Je možné, že v prísľube výhry nebolo dosť jasne naznačené, že jej odovzdanie zjavne nie je podmienené objednávkou, a to ovplyvnilo rozhodnutie spotrebiteľa objednať tovar. Je možné, že spotrebiteľ si nesprávne myslí, že objednávka tovaru mu zaručuje odovzdanie výhry, ale je možné aj to, že kvôli výhre vysokej hodnoty sa cíti byť morálne zaviazaný objednať si tovar. Ak údajné odovzdanie výhry nie je podmienené objednávkou tovaru, spotrebiteľ už nie je povinný objednať si tovar za minimálnu sumu; môže si naopak objednať tovar s hodnotou podľa vlastného výberu, čo ho môže ešte viac podnietiť k objednávke. Pretože uzavretie zmluvy o predaji tovaru je veľmi úzko späté s prísľubom výhry, spory týkajúce sa oboch právnych vzťahov je potrebné riešiť na tom istom súde.

79. Okrem toho Súdny dvor už niekoľkokrát vo svojej judikatúre pripomenul, že je nevyhnutné zabrániť početnosti súdov s právomocou vo vzťahu k tej istej zmluve, aby sa zabránilo riziku rozporuplnosti rozhodnutí a uľahčilo tak uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí mimo štátu, v ktorom boli vydané. [90]

80. V dôsledku toho je potrebné odpovedať na druhú prejudiciálnu otázku v tom zmysle, že právo podať žalobu, ktorým sa spotrebitelia môžu domáhať na súde proti podnikateľom odovzdania zdanlivo vyhranej ceny, je právom viazaným na zmluvu v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001, ak právo na dosiahnutie vyplatenia ceny nebolo viazané na objednávku tovaru, ale ak príjemca zásielky napriek tomu tovar objednal.

90 — Pokiaľ ide o nariadenie č. 44/2001, pozri rozsudok Gabriel, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 57. Pozri analogicky, pokiaľ ide o Bruselský dohovor, rozsudky zo 6. októbra 1976, De Bloos, 14/76, Zb. s. 1497, bod 9; z 15. januára 1987, Shenavai, 266/85, Zb. s. 239, bod 8; z 13. júla 1993, Mulox IBC, C-125/92, Zb. s. I-4075, bod 21; z 9. januára 1997, Rutten, C-383/95, Zb. s. I-57, bod 18; z 5. októbra 1999, Leathertex, C-420/97, Zb. s. I-6747, bod 31, a Besix, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 27.

VII — Návrh

81. S ohľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na dve prejudiciálne otázky, ktoré mu položil Oberlandesgericht Wien, takto:

1. Článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že právo podať žalobu, ktorým sa spotrebitelia môžu na základe práva členského štátu, v ktorom majú bydlisko, domáhať na súde od podnikov so sídlom v inom členskom štáte zdanlivo vyhranej ceny, ak tieto podniky posielajú určitému spotrebiteľovi prísľub výhry alebo iné podobné oznámenia, a ak je znenie týchto zásielok spôsobilé vyvolať dojem, že spotrebiteľ vyhral cenu, bez toho, aby udelenie ceny záviselo od objednávky tovaru alebo objednávky na skúšku, a ak nebola podaná objednávka, ale príjemca zásielky žiada udelenie ceny, môže byť právom viazaným na zmluvu v zmysle tohto článku uvedeného nariadenia, ak bola vo veci samej uzavretá spotrebiteľská zmluva v zmysle uvedeného článku. Je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či bola vo veci samej uzavretá spotrebiteľská zmluva v zmysle uvedeného článku.

2. Právo podať žalobu, ktorým sa spotrebitelia môžu domáhať na súde proti podnikateľom odovzdania zdanlivo vyhranej ceny, je právom viazaným na zmluvu v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001, ak právo na dosiahnutie vyplatenia ceny nebolo viazané na objednávku tovaru, ale ak si príjemca zásielky napriek tomu tovar objednal.